

generatur esse aliqd in actu: nūq; ergo materia ex qua fit generatio erit idiuifibilis pūatiue: vt q; sit sepata ab omni actu z ab omni magnitudine: lz sit apta nata esse q̄ta z magna. ¶ Item sequit illa pars.

¶ Qm̄ aut est z sbe corporee mā corpis talis: corpus. n. cōe nullū. eadē passiōis z magnitudinis est: rōe q̄dez sepata: loco at nō separata. nisi z passiōes sepabiles.

¶ Que fuit diuisa p̄tra totū p̄cedens. Continuet autē sic. Postq; ostendit mām generationis naturalis nō ēē separata ab omni corporeitate z ab omni magnitudine. In pte ista ostendit eadē esse mām augmenti z generationis nālis. Intendit aut tālem rōnē. augmentū videtur respicere corpus: z q̄tū fm se. gñatio vō respic̄ corpus in eo q; naturale: sed idē est corpus: z corp⁹ nāle: cū non sit dare aliqd corpus sepatum: qd sit cōe ad corpus fm se: z ad corpus nāle. ergo eadē erit mām substantie corporee: z sbe talis corporeis. i. corpis nālis: z si eadē est mā corporeis: z corporeis nālis: eadē erit materia passiōis. i. corpis passionati siue corpis nālis: z p̄ p̄s gñōis que respicit corpus tale z magnitudinis. i. augmentatiōis q̄ respicit corpus magnū: rōe ḡ z itelle-ctu sepata est mā generationis z augmenti. loco aut. i. subiecto z re nō est sepata mā huius z illi: nisi q; pōneret passiōes sepabiles a substantijs: si enim passiōes sepabiles essent: alia esset mā magnitudinis z passiōis z aliud est corpus: z corpus nāle: z per p̄s aliud esset materia generatiōis z augmenti: sed de hoc in declarationib⁹ tangetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifestum aut est ex questis: qm̄ nō est augmentatio trāsmutatio ex p̄da magnitudinis: actu aut nullaz hntem magnitudinē. Sepatu. n. esset cōe q̄dem. hoc at q̄uo ipossibile dcm̄ ē in alijs p̄s.

¶ Concludit p̄clusionē p̄ncipalr̄ intentā: nam si mā generationis nālis nūq; est separata a magnitudine z corporeitate: z eadem erit mā generationis z augmenti: manifestū est ex questis. i. ex inuestigatis: qm̄ augmentū non est trāsmutatio ex potētia magnitudinis: actu at nullā magnitudinē hntē: q; si hoc esset: sepatū esset q̄dem qd est quid cōe. i. sepatū esset materia a corporeitate: qd est qd cōe: z vna in habentibus eam: vel at se paratū esset qd cōe. i. sepatatū esset aliqd corpus: qd ē cōe ad corpus fm se sumptū vel ad corp⁹ nāle: quod ē inconueniēte: vt p̄ dicebat: vel etiam vt dictum est in alijs: q; in de celo z mūdo ostensum est hoc esse impossibile: z si nō ē aliqd corp⁹: z corp⁹ nāle: z non est alia materia fm rem augmenti z generatiōis nūq; mā augmenti separata erit a magnitudine z corporeitate sicut nec materia generationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius at talis trāsmutatio nō augmentationis p̄pria: sed generationis. Augmentatio. n. est existētis magnitudinis additamentū. diminutio autēz minoramentū. ideo o3 habere aliquaz magnitudinē qd auget. quapropter nō est sine magnitudine mā. op3 autem etia3 z augmentationē z in actu magnitudinis. gñatio at magni cōpis nō augmentatio.

¶ Adducit rōez sumptā ex pte p̄p̄i subiecti augmenti: nā qd subiectū in generatione est corpus z ens in actu: hoc est per accidens: q; ens in potētia est p̄p̄i subm generationis: cū illud ens in potētia nūq; actu sepa a corporeitate: sed in augmento ē est per se: q; subiectū p̄p̄i in augmentatione est corp⁹ habens magnitudinem in actu: ideo ait q; talis trāsmutatio in qua p̄p̄i subiectū esset ens in potētia nō corp⁹ in actu non esset p̄p̄ia materia augmentatiōis: sed generationis: z dīc p̄pria: q; aliquo modo est eadē: z idē subm generationis z alterationis: p̄p̄i tū subiectū h̄ z ibi differt: q; aut in augmento nō solū sit p̄ accidēs: sed etiam per se supponere corp⁹ z magnitudinē: p3: q; augmentatio ē exis a dīcamentū magnitudinis: z diminutio est mīno ramēntū. ideo op3 aliquā magnitudinem h̄rē: qd augetur z qd auget: quapropter non sine materia magnitudinis. i. nō sine mā cū magnitudine op3 esse augmentū: z ē d3 esse materia in actu. i. fm actum magnitudinis. alr̄ enim magi esset gñō corpis: nō augmentatio. ¶ S3 videtur q; sibi p̄s dīcat: nam superi⁹ dixerat mām generationis nō separari a magnitudine: h̄ aut videt inuere q; in augmento materia nō sepatur a magnitudine: in gñōne at nō sic. ¶ Ad qd dīc potest q; tam in augmento q; in generatione semp materia est iuncta magnitudini: sed in augmentatione v̄ esse per se: in generatiōne autem non est per se: sed per accidēs.

¶ Elscipiēdū vtiq; magis q̄si tāgē tes qōnē a p̄ncipio. q̄lis alicuius entis augmentari z diminui causas querimus.

¶ Superi⁹ p̄s inquisit que vident respicere augmentum cōiter. In pte ista venat que vident respicere augmentum spāliter: z duo facit: q; p̄mo cōtinuat se ad dicenda. scdō exegit de intento: ibi. (Videtur vtiq; ei⁹.) Dicit ergo q; suscipiēdū est vtiq; quasi magis spāliter tangentes qōnē a p̄ncipio. i. ad p̄ncipale questū: nā q; aliquo adueniente fit augmentū: z recedēte fit diminutio: ideo queramus cās z rōes de illo aliquo quo cōtingit augeri z diminui: cūz z qualis sit entis. i. entitatis: vtrum. v3. sit corpus vel incorporeum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt vtiq; eius qd auget q̄cunq; p̄s aucta esse. s̄lr̄ autem in diminutione minor eē generata. Amplius aut adueniente aliquo augmentari z recedēte diminui.

¶ Requiritur de intento: q; primo venatur causas z rationes augmenti: z ea que specialr̄ requiruntur ad augmentum arguendo. scdō soluendo: ibi. (Quoniam aut questum est.) Circa p̄mum duo facit: q; primo premit tit duas conditiones que requiruntur ad augmentum. scdō arguit cōtra ea que dixerat: ibi. (Necesse est augeri.) Una cōditio que requiritur ad augmentum est: q; videtur eius quod augetur quētiq; pars esse aucta: z in diminutione similiter quelibet pars videtur esse generata minor. Amplius alia cōditio que requiritur ad augmentum est aliquo adueniente augmentari: z aliquo recedēte diminui. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Recesse autem augmentari aut icoz poreo aut corporeo.

¶ Arguit contra predicta. Ad cuius evidētiā notandū predictas duas p̄ditiones sic se habere q; destructa scdā destruitur prima: destructo enim non fieri augmentum aliquo

aliquo adueniente destruitur q; q̄libet p̄s augmenti sit aucta. nā iō quelibet p̄s aucti est aucta: q; cuilibet p̄i aliquid additur z ad quelibet p̄t aliquid aduenit: iō solū arguit cōtra scdā conditionē q; nō fiat augmentū aliquo adueniente: z duo facit: q; p̄mo facit q; dictus est. 2. remouet quādā cauillationē ibi. (S3 nec sic con tingit.) Circa p̄mū duo facit: q; p̄mo ponit quādā distinctionē. 2. destruit vtrūq; mēbroz ibi. (Si qdē igitur.) Dicit ergo q; si sit augmentū aliquo adueniente necesse est augmentari aut corporeo aut incorporeo. illō. n. adueniēs vel erit corpus aut non corpus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si quidē igit incorporeo est separatuz qd cōe. impossibile at materiā a magnitudine separari vel esse separabile. quē admodum dictum est prius.

¶ Destruit vtrūq; mēbrū. p̄mo eni ostendit nō fieri augmentū adueniente icoz poreo. 2. adueniente corporeo ibi. (Si autē corporeo.) Ad evidētiā aut p̄me partis notā dū p̄m supponere q; de necessitate requiraf materia in augmento z in trāsmutatione. h̄ aut supposito: ait q; si fiat augmentū adueniente incorporeo: q; semp sit augmentū adueniente mā que supponit in omni trāsmutatione sequef ergo ipsūz materiale elementū qd est qd cōe obus gñabilibus ēē sepatū a corporeitate: sed quēadmodū dictū est p̄mo. impoē est mā eē sepabile a magnitudine: z a corporeitate. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si autem corporeo duo in eodem loco corpora erunt: z quod auget z quod auget. est autem z hoc impossibile.

¶ Destruit 2. mēbrū: q; fieret augmentū adueniente corporeo. duo corpora erunt in eodem loco qd augetur. z quod auget. est autem hoc impossibile q; duo corpora simul ita sint. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed nec sic p̄tingit fieri ac gñari vicē augmentationē z diminutionē. vt q̄n ex aq̄ aer. tūc eni maior tumor gñatus est.

¶ Remouet quādā cauillationē: z duo facit: q; p̄mo ponit cauillationē. 2. eam destruit. ibi. (Nō eni augmentatio.) Dicit ergo q; non p̄tingit sic dicere: sic generari z fieri augmentū z diminutionē sicut quidam dicebant. cauillōse. n. z sophistice aliqui de augmento determinātes dicebāt q; cū ex aqua fit aer factū est augmentū: q; tūc maior tumor generaf: hec autē positio si vā eēt ad nihilaret argumēta p̄bi: q; nec adueniente corporeo nec incorporeo fieret augmentū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō at augmentatio hec: sed gñatio q̄dez eius in qd trāsmutat erit: corruptio aut p̄trary. Augmentatio aut neutrius.

¶ Destruit hanc cauillosam ostensionem. Ad cuius evidētiā notandū in predicta gñatione tria esse considerāda. aquā que corrūpif. aerē q; generaf. z qd ē idē vtrūq; tria aut facit: q; p̄mo ostendit in p̄dicta trāsmutatione non saluari augmentū quātū ad aquā q; corrūpifur: vel quātū ad aerē q; gñaf. 2. ostendit nō posse saluari augmentū q̄tū ad id qd est cōe vtrūq; 3. narrat p̄ditiones augmenti vt magis manifesta sint q; dixerat. 2. ibi. (S3 aut nullius.) 3. ibi. (hec autē tria sunt.) Dicit ḡ q; h̄. i. p̄dicta trāsmutatio nō est augmentatio nec aeris nec aq̄: s3 est gñatio eius in q; trāsmutat. i. aeris: z erit corruptio p̄rj. i. aque que trāsmutat in aerē: augmentatio tamen erit neutrius. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed aut nullius aut si aliqd cōe am- borū existit eius qd gñaf z eius qd cor- rūpif. verbi ḡra. si corpus. aqua aut nō acuta est. neq; aer. hoc quide3 deperyt. hoc autē generatū est. corpus aut est si- quidē auctū est: sed z hoc impossibile o3 autē saluare rationē z existentiam eius quod augetur z diminuitur.

¶ Ostendit nō ēē augmentū eius qd est cōe vtrūq;. augmentatū eni debet manere z esse in tota trāsmutatione. ergo cū ex aqua fit aer: aqua nō pōt esse acuta: q; nō manet: nec ē in fine trāsmutatōis. nec aer est auctus: q; solū incipit esse in fine trāsmutationis. aut ergo nullius est augmentatio: aut si aliquo mō volumus saluare augmentū dicem⁹ q; aliqd existit cōe amboz: ei⁹. i. qd generaf: z eius qd corrūpif. vbi ḡra. si corpus vel si mā ē huius cōe id forte dicet auctū. aq̄ ergo nō est aucta: q; deperit. nec est aer q; est gñatus. si qd ergo auctū ē corpus: aut materia que est qd cōe p̄dictis videt auctū ēē: sed z hoc est impossibile: licet habeat quādā apparentiā: q; oportet saluare rōnē z existia substantiā eius qd auget z diminuit: sed substantia materie nō manet eadē fm existentia z rōnē. i. fm eē z diffinitione in aqua corrupta z in aere gñato. ideo eni nō cōpetit ei augeri.

¶ Notandū aut q; existētia z ratio cōpetit mae p̄ formā: ideo fm qd mutat formā mutat rōnē z eē. Itē notandū q; p̄s cū loquitur hic de materia que est quid cōe aeris z aque nominat ipsum corpus: q; antiqui p̄bi oēs posuerūt mām eē corpus. iō ē eos disputās more eoz loquit nominādo mām esse corpus. vtrū aut pos sit intelligi qd h̄ Ari. ait de ipso corpore: forte in declarationibus dicet. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hec at tria sunt: quoz vnū est quātā- cūq; p̄tē maiorē eē ei⁹ qd auget magnitudinis. vbi ḡra. si caro carnis z adueniente aliq; z tertiu vt saluet q; auget z maneat.

¶ Narrat cōditiones augmenti vt magis manifesta sint que dixerat. z duo facit: q; p̄mo facit qd dictū ē. 2. q; p̄ditionibus augmenti appet solutio cuiusdā qōnis. ex uet questionē illā ibi. (Queret aut aliquis.) Circa p̄mū tria facit: q; p̄mo narrat dictas cōditiones. 2. p̄mo p̄dicta cōparat augmentū ad generatiōnē z alterationē. 3. per h̄mōi cōditiones augmenti redit ad destrundā cauillationē p̄s positā. 2. ibi. (Cū gñatur.) 3. ibi. (Si itaq; erit.) Dicit ergo. q; hec tria sunt que requirunt ad augmentū. quoz vnū est. q̄cūq; p̄tē eius magnitudinis qd auget esse auctā z esse maiorē. vbi ḡra. si caro sit aucta quelibet p̄s carnis o3 eē aucta. 2. cōditio augmenti est. q; adueniente alio fiat augmentum. 3. aut ē q; saluet z maneat qd auget. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Cū generaf quidē aliqd simpliciter z corrūpifur. nō manet idē. qd autem augetur: aut alteratur: aut minuitur manet idē. Sed tamen quidem passio aut magnitudo non manet eadem.

¶ Propter ea que dixerat cōparat augmentū ad alterationē z gñationē. dixerat eni augmentū manere. in hac aut p̄ditione augmentū puenit cū alteratione: z differt a generatione: ideo ait: qd cū aliqd generatur simplr̄

aut corrupis nō manet. cū aut alterat̃ aut augeſ aut mi
nuis manet idem q̃d augeſ aut alterat̃: ſz tñ nō manet
eadem paſſio: nec eadē magnitudo: manet enī q̃d alte
rat̃. ſed mutat paſſionem ⁊ qualit̃e procedendo ab
vno in aliū: ſicut augmentatū mutat ſm quatit̃e pro
cedendo a minori in maiorē. ¶ Deinde cum dicit.

Si itaq; erit p̄dicta augmētatio p̄tin
get nullo adueniēte neq; augeri ⁊ nullo
recedēte diminui: ⁊ n̄ manē q; augef: s;3
oz hoc saluare. suba. n. ē augmētatio tal.

T Redit ad destruendū cauillationem tactā per condi-
tiones q̄s p̄dixerat de augmēto. dicēs: qđ si erit p̄dicta
positio vā vt dicamus fieri augmentū cū ex aq̄ fit aer q̄
est rarioꝝ ⁊ fieri diminutiones cū ex aere fit aq̄ que est
dēsioꝝ nō saluabunt p̄ditiones augmēti: q̄ vt p̄3 ponē-
do p̄dicta p̄tinget augmētatio nullo adueniēte: ⁊ p̄tin-
get aliqd̄ diminui nullo recedēte. rursum vt p̄3 p̄ habita:
p̄tinget nō manere qđ auget: s̄3 oꝝ saluare h. i. has p̄di-
tiones. subiecta enī est. i. supposita est augmētatio esse
talīs. supponebāt enī p̄us aliq̄ adueniente fieri augmē-
tū saluari atq̄ manere qđ auget. ¶ Deinde cū dicit.

I.c.34 Queret aut aliqs ⁊ quid est qđ auget
vtrū cui apponitur aliquid aut qđ appo
nitur. vbi gratia. si crus quod auget hoc
maius: quod auget cibus: quare igit nō
ambo aucta sunt. maius enī qđ apponit
⁊ cui: quēadmodū ⁊ qñ miscens vinum
aqua similiter enī plus vtrūq.

¶ Ponit questione quando cuius solo hr ex predictis:
 ⁊ tria facit: qz primo ponit qñe. 2.º soluit. 3.º manifestat
 qd in solone sua posuerat. 2.º ibi. (Aut qm huius.) 3.º ibi.
 (Sitr ⁊ in alteratione.) Dicit g q queret aligs qd est
 qd auget: vtruz augeat id cui aligd apponit. obigra. si
 auget crus h e: q efficit maius ⁊ cui aligd apponit an
 supple augeat: id qd auget: qd at auget est cibus: ⁊ qre
 no ambo dñr aucta. totu. n. vñ maius qd apponit: ⁊ cui
 apponit. i. cibus ⁊ crus. queadmodu qm miscē vinu aq
 vtrūqz. i. totu vñ sitr auctu ⁊ eē pls. ¶ Deide cū dic.

Erit quoniam quidē hūmōi substantia
manet. huiusmodi autē nō vbi grā. cibi.
quoniam ⁊ hic dominans dicitur in mix
tione: vt quoniam vinuz. facit enim vini
opus: sed non aque vnīuersa mixtura.

T Soluit dices. q̄ aut supple augmētāf crus cui appo-
nif aliqd vt cibuz qui apponit̄: z est rō: qz manet: suba
huius. huius aut nō manet substantia. verbi g̃ra. cibi nō
manet substantia. sicut ergo in mixtione dominās dicit̄
augeri: ita z hic. crus aut qđ dīatur z p̄uertit cibuz ad
naturā suā est id qđ auget̄. si ergo misceat̄ aqua cuz vi-
no z vinū cōuertat ad se aquā. vinum dices auctuz qm̄
manet. facit enim vini opus: sed illa vniuersa mixtura
aque z vini non dicitur aucta. non enī est aucta aqua
z vinum: sed solum vinum: cū solum cū ponitur faciat
vini opus: z non aque. ¶ Deinde cū dicit̄.

T Similiter in alteratiōe qm si manet
caro ens ⁊ quod aliqd est. passio aut ali
qua existit eoz que scdm se accidētū q
pus passio nō existerat alteratū ē hoc.

Manifestat qđ in sol'one supposuerat. z duo facit 3.
qđ duplr manifestat qđ dixerat. 2.^aibi. (Q. at alteratuz
est.) supposuerat. n. qđ qđ nō māet cibus: s; manet crus.
augē crus z nō cibus. hoc autē manifestat per sile di
cens. qđ siltz in alteratione: qđ manet caro ens: z qđ est
aliquid pmanens. passio aut aliqua de nūero eoz acci
dentium fm se. i. passio aliqua que fm se est accidē exi
stīt que passio nō exisēbat prius. ideo. s. alteratū est h.
idest alteratū est subiectū qđ manet nō passio supple qđ
est de nona introducta z nō manet: z tūc cōplenda est
rō: videlz qđ est siltz in alteratiōe z augmētatione cū in
alteratiōe: qđ manet subz: z nō passio: alteratuz est h. i.
subm qđ manet. g. in augmēto: qđ manet crus z nō ci
bus augmētatū erit crus qđ manet. ¶ Deide cū dict

¶ Quomodo autē alteratū est: hoc quāq;
qdē nihil passus est. neq; alterata ē sub-
stātia. quāq; autē et illud. Sed alterās est
principiū motus in eo q; augmentat et
alterat in his mouens quā et ingrediens
grāat utiq; magis et accipiēs illō cōpus.
vbigra. si ingrediēs fiat utiq; id spē oz cō
ruptū eē hoc paties et mouēs nō in hoc.

Manifestat hoc idē alio mō distinguendo de pñcipio alterato dicens. id quo alteratum est hoc tale pñcipiū alteratiū: qñq; quidē nihil est passuum: neq; alterata est substantia eius. i. vñū pñcipiū effectiū alteratiōis est alterās inalteratū vt aia vegetatiua. aliud alterās alteratū vt cibus. iō subdit q; qñq; z illud supple qd alterat alterā: alterās ergo pñm qd est pñcipiū mouet vt aia vegetatiua est in eo qd auget z alterat: s; in his idest in alterāribus alteratis: iō est mouēs qm est igrediens. iō enī cibus alterat: q; ingredit mēbrū z trāsit in subām eius: q; si cibus eet accipiēs id corpus. i. reci peret formā illius corporis ad qd trahit. i. si reciperet formā carnis exis p se: z vt ingrediēs ad mēbrū generaret vtiq; magis. i. eet ibi gñatio magis q; augmētū. verbi grā. si cibus ingrediēs fiat vtiq; spēs. i. accipiat illā spēm z illā formā carnis ad quā ingredit: z b; patiens corūpit: ita q; est mouens nō b. i. nō ad formam ppiā: sed mouet ad formā carnis: vel mouens nō in b; q; mouēs pñcipale. i. aia vegetatiua. cū non in b. i. in cibo: sed in carne. ¶ Notādū ex verbis pñi hñ: q; cuz duplex sit alterās vñū inalteratū aliō alteratū. alterās inalteratū est in carne nō in cibo: iō caro manet: cibus autē qd est alterās alteratū nō manet: z tūc supponēda est rō eius q; caro auget q; manet z nō cibus. ¶ Ite notādū q; accipe aliquid formā carnis pōt itelligi duplt vel p se exis: z tūc est gñatio: vel vt cōiunctū alteri: z tūc est augmētū. vt infra dicet. cibus g; accipit formā carnis: sed accipit eā nō p se existens: sed vt coniungit mēbro. iō dixit pñs. q; si cibus nō eet ingrediēs ad corpus qd est mēbrū z accipiet formā ei⁹ magis vtiq; eet gñatio q; augmētū. ¶ Ite notādū q; cū cibus igredit ad mēbrū resoluit in ptes subtiles: z q; corpus subtile pōt dici spūs: iō cū aliqui textus habeant. si cibus ingrediens fiat vtiq; spiritus: z aliqui habeant. fiat vtiq; species. si considerentur predicta vtrūq; exponi potest.

Quoniam autē de his quesitum est
sufficenter oꝛ questionis tenta-
re solutionem inuenire.

¶ Postq̃ philosophus venatus est aditiones augmē-
ti ingrendo

ti inquirēdo ⁊ arguēdo. In pte ista exequit de inten-
to soluēdo ⁊ veritatē determinādo. ⁊ duo facit: qz pri-
mo p̄nuat se ad dicēda. 2.º exegit de p̄posito ibi. (Sal-
uant es manere id.) Dicit ergo qm̄ quesitū est. i. querē-
do ⁊ arguendo quesitū est sufficiēter de his que reg-
runtur ad augmentū op̄s deinceps tēptare inuenire so-
lutionem questionis. ¶ Deinde cū dicit.

T Saluātes manere id qđ auget ⁊ ad-
ueniēte aliquo augeri. recedēte at̄ dimi-
minui. Adhuc aut̄ qđcūq; signū sensatū
aut malus aut minus gñatū est: ⁊ nō va-
cuū eē corpus. neq; due magnitudines
in eodem neq; in corpore eo augeri.

Ex requiritur de proposito. 2. duo facit. q. 2. pmo narrat conditiones augmēti. 2. dat modū augmēti saluādo cōditiones illas. 2. ibi. (Suscipiēdū determinātes.) Ad eūdentia autē pme partis notādū q. quedā conditiones augmēti requirunt ad augmētū tanq̃ saluāda. quedā vero tāq̃ vitāda. saluāda enī sunt tria. pmo q. maneat id qd̃ auget. 2. q. aucti fiat aliquo adueniēte. 3. diminui aliquo recedēte. ad 1. aut saluādū est tertiū q. que libet pars aucti sit aucta 7 diminuta. ita q. augmentū sit generatū maius fm̃ qd̃cūq̃ signū sensatū. i. fm̃ qnā cūq̃ pte formale 7 diminutū sit generatū minus conditiones aut vitāde sunt tres. pmo q. nō sit vacuū corp⁹. scdo q. nō sit duo magnitudines in eodē loco. 3. q. nō 7rinqat aut aucti adueniēte icorpeo. **D**einde cū dicit.

Suscipiendū determinātes p̄us vnū
qđqz qm̄ anomiomera augē. cū homio
mera augē. cōponit. n. ex his vnū qđqz.

Tunc dat modū augēdi saluās pditiones pdictas z offi-
ciū augmētū fieri nō p vacuū: nec pp eē duo corpa in eodē
loco: nec adueniēte incorpeo: sed qz attrahit alimentū
ad singulas ptes formales ipsius aliti: fm quē modū
saluans oīa que regunt ad augmētū. duo ḡ facit: qz
fm dictū modū saluat oēs pditiones augmētī. 2.º qz pe-
alimētū saluare nitit pditiones illas que requirunt a
augmētū. iō de ipso alimēto mouet qsdā qōnes. 2.º ibi
(Queret at aliqs.) Circa pmiū tria facit fm qz tres cō-
ditiones sunt saluāde. p enī saluat qz quelibet ps auct
est aucta. 2.º qūo manet id qd auget. 3.º qūo adueniēte
aliquo fit augmētū. 2.º ibi. (Oportet at itelligere.) 3.º ibi
(Maius aut toto.) In saluādo quālibet pte aucti eē a-
ctā tria facit: qz primo offit qūo fiat augmētū. 2.º disti-
guīt inter partē mālē z for: malez. 3.º ex his que dixerat
determinat veritatē intentā. 2.º ibi. (Deinde qz caro.) 3.º
ibi. (Quātiūqz igit.) Dicit ḡ qz suscipiendum est qūo
pfit saluari pditiones tacte. sed anteqz hoc fiat dtermi-
nemus pus vnūqz qūo auget. nā anioniomera: id est
corpa partiū dissimiliū augent cū augent homiomer:
id est corpa similiū partiū. vnūqz qz enī dissimiliū ptiū
cōponit ex his que sunt similiuz partiū. manus. n. qu
est dissiliuz ptiū: qz quelibet ps manus non est manu
cōponit ex his que sunt siliuz ptiū: qz cōponit ex car-
bus ossibus: z nervis q sunt siliuz ptiū. quelz enī aug-
carnis ē caro z ossis os: z nervi nervus. pp qd augmē-
tatis carnibus ossibus z nervis: que sūt similiū ptiū:
cōponūt manu augmētā z manus. ¶ Deinde cū di-

¶ Deide qdē caro zos. ⁊ vnaqꝫ talia
ptiū ē duplex: quēadmo^m ⁊ alioꝝ in m
spēs hūtiū ⁊. n. mā dī ⁊ spēs. caro aut o

Ponit quādā distinctionē de pte fm formā: z fz ma
teriā. **A**d cuius euidentia notādū q ps fz formā. of
oē illud qd in se acceptū pōt habere actionē talez: z in
se cōsideratū hz formā talis. ps vō fm materiā est illa
que nō nisi iuncta pōt hēre actionē talē. ex quo appa
ret q nō quelibet ps q̄tūcūq; minima est ps fm for
mā: qz posset accipi ita modicū de carne: q si accipere
tur minus: iā nō haberet actionē carnis: vel nō rema
neret ibi species carnis: sed quelibet ps quātūcūq; mi
nima est pars fm mām. nulla est enī ps adeo modica
in qua nō reseruet species carnis: vt est cōiuncta aliq. lz
nō seruaret ibi talis spēs si acciperet fm se. z qd dictū
est de carne intelligendū est de oībus hñtibus formaz
in mā. p̄dictā enī distinctionē oībus istis rebus mālib⁹
adaptare possumus: qz est vinū fm spēs z fm mām: vt
dicat vinū: vel lapis fm spēs qd in se acceptū hz actio
nē vini: vel lapidis. fm mām vō que vt alteri cōiuncta
hz actionē talē. hoc viso leue est imaginari quō fit au
gmētū. In augmēto. n. trāsmutat cibos ad singulas p
tes mēbri ad singulas ptes q̄tūcūq; minimas: sz ad ta
les ptes in qbus possit reseruari v̄tus z actio p̄uertēdi
ad se trāsmissus alimētū: z qz tales ptes sūt fm formā
fit trāsmissio ad quālibet p̄tē fm formā: z auget quel
bet pars fm formā: nō aut quelibet fm mām: qz nō fit
trāsmissio ad ptes minimas: in quibus nū possit reser
uari virtus: z actio p̄ que fiat p̄uersio alimētū. p̄mo er
go premittit talē distinctionē que est caro: z os: z vna
queq; taliū p̄tū ex quibus cōponit aīal est duplī. vide
licet fm spēm: z fm mām: qz quēadmodū distinguēdū
est in alijs rebus mālibus: qz vniūq; alioz habētūz
spēm z mām pōt distingui lz fm spēm z lz fm mām.
est enī lapis fm speciem: z fm mām: z vinū z fm spēs
z fm mām. z sic caro z os distinguēda sunt. est enī ca
ro mā: z caro spēs: z os mā z os spēs. **D**eide cū dic.

Qualẽcũq; igit partẽ augmẽtari ⁊ ad
ueniẽte aliquo secũdũ quidẽ spẽz est cõ
tingẽs scõm autem materiã non est.

Premisso q̄ etherogenea v̄t manus z caput augent
p̄ homogenea. i. p̄ corpa siliūz partiū. z oīso q̄ caro z
os talia similiū partiū dñr dupl̄r: s̄m spēm z s̄m mate
riā: determinat h̄ veritatē intentam quomodo h̄ corpo
ra similiū priūm augentur s̄m quālibet prem. na5. quā
libet partē taliū corporū speciei adueniente aliquo est
cōtingens z est verū s̄m speciem: nō autem est verum
s̄m materiam. **D**einde cum dicit.

Eoportet autē intelligere quēadmodū
si aliq̄s mēsurabit eadē mēsurā aquā. sp̄
enī aliud ⁊ aliud qđ generat̄. sic utiq̄ au
gmētāť materia carnis: sed non partiū
cuiuscūq̄ aliquid generatur. Sed hoc
quidē defluit. hoc autē aduenit forme:
aut ⁊ cuiuscūq̄ speciei particule.

Ostendo quod quilibet pars aucti est aucta: q³ est ve-
rū fm spēm nō fm materiam. ostendit quomodo op³
saluari ⁊ manere idē qd augetur ⁊ qd minuitur idem
fm formā nō fm materiam. duo autē facit. q³ pmo fa-
cit quod dictū est. 2° redit ad manifestandū quō quelibet
pars aucti est aucta: adducens quoddā idoneū exē-
plum ad ppositū. ibi. (In anomiomeris.) Ad eviden-
tiā aut pme ptis notandū q³ forma magis cōtinet ma-
teriaz q³ materia formā. vnde sic circa finē pmi de aia
scribitur q³ aia magis p³inet corpus q³ corpus aiaz sic

In anonomeris autē hoc magis ma-
nifestū. verbi gr̃a. manui quonias ppoz-
tionaliter auctum est manifestum.

¶ Materia enim alia ens manifesta magis hic q̃ in carne ⁊ homiomeris.

E Ideo ⁊ mortui magis videtur esse ca-
ro ⁊ os quā brachium ⁊ manus.

¶ Quapropter est qd sic q̄stūcūq; carnis
auctū est: est et vt nō s̄m spēm qdē enīz
quodcūq; aduenit: s̄m materiā.

T Maius autez totū gñatur adueniēte t.c.38.
aliquo qđ vocatur cibus:et p̄trariū trā
smutante in eadē specieꝝ.verbi gr̄a.si sic
co adueniat humidum.cū aut adueniat
transmutatur humidum et generat sic-
cum. Est quideꝝ sint simile simili augmē
tatur:est autem et dissimili.

Notā
dum.

¶ Postq̃ phs dedit modū augmēti ofiēdo augmē-
 tū fieri per attractionem alimēti ad suas partes for-
 males s̃m quē modū absq̃ incōueniēti aliquo saluant
 que regunt ad augmētū. In pte ista mouet quasdam
 q̃ōnes circa alimētū ⁊ alitū. ⁊ duo faci. qz pmo mouet
 q̃ōnes p̃dictas. 2. qz ad augmētū cōcurrit tā g̃natio q̃
 nutritio. cōpat augmētū ad g̃nationē ⁊ nutritionē. ibi.
 (Quantū aut nulle.) Circa p̃mū duo facit. qz p mouet
 q̃ōnem de alimēto s̃m qd patit̃ ab alito. 2. mouet que-
 stionem

Non igitur hoc ipsum scdm se. gene-
ratio autem esset non augmentatio: sed
quod augetur hoc.

¶ Quod igitur ⁊ ab hoc est patiens. actū ē aut mixtū. quēadmodū si q̄s vino supfundat aquā: hoc aut pōt vinū facere: qđ mixtū est. quēadmodū ignis facit vstū tangens vrēda. Ita in eo qđ auget ⁊ est actu caro qđ inest augmētatiuū ad ueniente potētia carne facit actu carnē

Ergitur simul ente si enīz seorsum gñā
tio est. Est enī ignē facere ad existentē
adiungētes ligna: sed sic quidem est au
gmentatio. quando autē ipsa ligna per
se inceduntur generatio est.

11

¶ Determinat de augmento p cōparationē ad genera-
tionē z nutritionē. z duo facit: qz p cōparat augmentū
ad gñationē. 2° ad nutritionē. ibi. (Laro aut.) Dicit er-
go q simile est de generatione z augmētatione: q nū
quā generat: nec fit qstū vniuersale: sicut generat aīal
vle: nec homo nec aliquid aliud singulariū taliū quale
singulare est hmōi. p̄suetudo aut est pbi appellare spe-
ciem singularē respectu generis. cū ergo ait q non ge-
nerat: vle nec singulare intendit q non generat genus
nec spēs. alia at littera. vbi nos hemus nec. h3 nisi. z tē
est planus textus: qz nō gñat vle nisi aliqd singulariū
z tūc exponēdū est singulare pro indiuiduo non p spē
addit aut q sicut h: vt in gñatione fit vle: ita illic gene-
rat quātū: siue gñat qui est quātus: z qd est quantū: qz
generato qsto particulari generat quantū vniuersale:
sicut generato particulari homine generat vniuersalis
homo.

¶ Cōparat augmentū ad nutritionē: 2. duo facit: q. p. fa-
cit qd dictū est. 2. dat causam tam augmenti q̄ nutritio-
nis. ibi. (h. spēs si mā.) Circa p̄mū tria facit: q. p̄mo cō-
parat nutrire ad augere. 2. dat differentiā inter ea. 3. cō-
cludit nutrimentū 7 augmentū aliquo modo esse eadem
aliquo modo diuersa. 2. ibi. (Ideo nutrit.) 3. ibi. (Et nu-
trimentū.) Dicit ergo q. caro 7 os que sunt corpora silius
partiu. 7 manus que est quoddā totū ad hōz hominū
mera. id est ad carnē: 7 os. 7 ad corpora que sunt de nūe-
ro talū siliū partiu. talia aut augent aliq. q̄to adue-
niente: sed nō carne q̄ta in actu. cibis. n. qd auget 7 est
caro q̄ta in potētia: 7 s̄m q. potētia vtrūq. auget 7 nu-
trit. vbi gr̄a. nā s̄m q. est caro q̄ta auget. opz enim au-
gmētari carnē q̄ta. i. carnē magnā siue carnē maiorē
ad h. v. fiat augmentū. s̄m id aut qd est solū caro nutrit
7 illo mō differunt cibis 7 nutrimentū. q. alia rōne sit
augmentū 7 alia nutrimentū. ¶ Deinde cū dicit.

E Ideo nutrit q̄s quousq̄ saluat ⁊ oimī
huic. augmentat autē non semper.

EDat quandā dīam inter augere ⁊ nutrire. dicens. q̄
quousq; diminuit aīal. ⁊ etiā quousq; saluat. semp nu-
trif. q̄ semp generat caro. s; nō semp auget. q̄ nō sem-
per generat caro quāta. i. caro magna siue caro maior.
aliqñ enī est maior deperditio q̄ restauratio: ⁊ tūc s; ex
nutrimēto gñet caro. non tñ efficit caro q̄ta. i. magna
cū restauratio sit minor deperditione. **E**Notādū autē
spāliter p̄hm dixisse q̄ quādiu diminuit aīal: ⁊ et quā
diu saluat q̄ semp nutrit. q̄ nō est dubiū qñ cū augmē-
tat nutrit. Cū generatio carnis q̄te presupponat gene-
rationē carnis. sed dubiū forte esset utrū cū diminuitur
vel etiam vtruz quādiu vivit animal possit dici q̄ nu-
tritur. **E**Deinde cū dicit.

Et nutrimentū augmentationi id idē est quidē esse aut aliud. Scdm id enī q id qd aduenit potentia quanta caro augmentatiū carnis est. scdm id autē qd solum potētia caro nutrimentum.

Concludit nutrimentū z augmentū esse aliq mō aliud. dicens. q nutrimentū est id idē augmentationi: q idē est subiectū vtriqz fm rem z essentia: tñ fm rōnē z fm esse est aliud. nā fm qd aduenit mēbro: z est caro quāta potentia est augmentū carnis. fm vō qd est solū potentia caro nutrimentū facit. **D**einde cū dicit.

Hec aut species sine materia: vt imaterialis potētia aliqua in mā est. similiter autē z aliud quodcūqz organū. si autem aduenit aliq mā ens potētia imaterialis habens z quātū potētia he erūt imāles maiores. **S**i autē amplius facere nō pōt: s; vt aqua vino semp amplius: mixta in fine aquaticūz facit z aquā. tunc diminutionē faciet quanti spēs at manet.

Assignat cām tā nutrimenti qz augmenti. causa enī horum est natura aialis: sed natura aialis pōt mihi dicere vel mām tñ vel formā tñ: vel cōgregatiū ex viroqz: z qz actiōes sunt suppositōz tota nā aialis est qd opatur in cibū z cōuerit ipsum: z lz a tota nā sit huiusmōi actiō: est tñ a tota nā rōne forme: non rōne mae: ita qz pncipale in actione est forma. iō ait qz hec cā nutrimenti z augmenti est spēs. i. forma z nā carnis siue mā: quia rō z pncipiū huius actionis non d; attribui mae: sed aliqua potētia vt est imaterialis. i. vt est formalis siue ipsa forma que h; esse in mā est cā huius nutrimenti z augmenti: z qd dictū est de carne dictū est de manu z de quocūqz alio organo: siue de quocūqz mēbro: qz nā z forma exis in tali mēbro est rō augēdiz nutriēdi. iō ait: qz si adueniat mēbro siue carni aliqd qd est ens in mā z ens in potētia respectu eius vt cibus qui est caro in potētia: tunc potentia imaterialis. i. potētia z virtus formalis: siue spēs z forma sic h; virtutē z potentia qua possit facere potētia quātū. i. potētia magnū: vt qz possit plus cōuertere qz fiat deperditio erunt augmentūz: z he partes imateriales erunt maiores: qz forma erit in pluri materia. cū aut nō pōt amplius facere: tūc deficit augmentū: vel etiā deficit aial: tanta pōt eē debilitatio virtutis. sic etiā imaginari debemus qz alimēto semper generat caro mixta z impura z ppter huius impuritatem: ita debilitat virtus qz nō pōt plus conuere: vel etiā nec tñ qzta sit deperditio: z tūc cessat tps augmenti. ad vltimū aut debilitat in tñ qd nō pōt vltius puertere: z tūc deficit z morit aial. vn de est sicut aqua vino mixta que semp amplius mixta in fine facit vinū aquaticū z qz aquā: z tunc qz erit caro aquatica z impura faciet diminutionem quātū: qz cessabit tēpus augmenti cū nō possit plus restaurare qz fiat deperditio: tñ qz non statim cū cessat augmentum deficit aial. ideo species z forma manet: sed ad vltimū. vt dictū est. opz qz totū fiat aqua z qz animal deficiat.

Quoniam autē oportet primū de mā: z de vocatis elementis dicere siue sint siue non: z vtrū sempiter-

nale vnum quodqz aut generat quātr. z si generat vtrū exinvice generet omnia eodē modo aut aliquod pmiū eoz vnūz est. **N**ecessē est vtiqz pus dicere de quibus indeterminate dicitur nunc.

Ut dicebat supius in hoc libro intendit pbs determinare de ipsa generatione: z de alijs motibus annexis. In scdo vō de ipsis naturaliter generatis. Determinabit enī. in. 2. de materia z de elementis quō ex se inuice naturaliter generant: z qz determinare de tactu: z de actione z passione z de mixtione deseruit tam generationi de qua determinat in ipso qz z ipsis generatis de quibus determinat in 2. iō anteqz incipiat mām scdi libi b; exequit de predictis: z duo facit: qz pmo ostēdit qz determinare de actione z passione z tactu z mixtione spectat ad pns negociū. 2. exequitur de pdictis. 2. ibi. (Pncipiū aut.) Circa pmiū duo facit: qz pmo ostēdit qz determinare de predictis spectat ad presens negociū: qz deseruit materie scdi libi. 2. ostēdit qz determinare de talibus deseruit ipsi gñationi: de q tractat in p libro. 2. ibi. (Est aut cōgregatio.) Circa pmiū duo facit: qz pmo facit qd dictū est. 2. assignat cāz dicti. ibi. **O**ēs enī q elementa. **D**icit ergo qz in 2. restat dicere pmiū id est pncipalr de mā z de vocatis elementis siue sint huiusmōi elementa siue non. z dato ea esse ostēdet vtrū vnūqz qz elementoz sit sempiternū aut gñat: qz. i. ali quātr vnū ex alijs: vtrū eodē modo generent oia ex se inuice aut eoz elementoz est aliqd vnū pmiūz. **D**e elementis enī fuit triplex opinio apud antiquos. quidam enī posuerūt oia elementa ingenerabilia z incorruptibilia: vt empedocles z sui sequaces. Quidā aut dixerūt solū vnū elementū esse tale: z fm hunc modū oia elementa acceperūt indicē pter terrā: qz nullus dicit illd corpus incorruptibile z pncipiū oium eē terrā: s; aliq dixerūt ipsūz esse ignē aliqui aerē aliqui aquā. Quidā vero posuerūt oia elementa generabilia z corruptibilia pmiū z eodē modo: qz nullū elementoz posuerūt pncipiū oium: sed aliqd mediū iter ea dixerūt esse alioz pncipiū: qualitercūqz tñ elementa sunt generabilia si de ipsis elementis generatis volumus tractatūz facere. nec ē est vtiqz dicere pus de illis de qbus nūc ab antiqz dicitur in determinate. i. necesse est dicere de mixtione tactu actione z passione: qz antiqz de talibus nō ptulerūt de terminata sententiam. **D**einde cū dicit.

Omnes enī qui elementa gñantes z q ex elementis segregatione vntur z cōgregatione z facere z pati.

Manifestat qd dixerat dicens. q oēs gñantes elementa z ea que sunt ex elementis vntur cōgregatione z segregatione: z ita mixtione vntur z tactu: qz in pgregatione quedā mixtio z quidā tactus reseruat. determinare ergo de istis deseruit ipsis elementis generatis. in quantum antiqui determinando de eis vtebantur istis z non manifestant quid nomine talium impotabatur. **D**einde cū dicit.

Est at cōgregatio mixtura quō at misceri dicimus nō determinatū ē manifeste.

Ostēdo qz determinare de predictis deseruit ipsis elementaribus corpibus generatis. In parte ista ostēdit qz determinare de his deseruit ipsi generationi simplr sumptē. z qz in pmo libro magis determinat de generatione simplr. in 2. libro magis de gñatione hac. vt de generatione

neratione elementoz. iō ostēsus est quō tractatus iste deseruit materie scdi libi. nūc aut restat ostēdere quō deseruiat materie pmiū libi. Circa qd tria facit: qz pmo ostēdit hoc de mixtione. 2. ostēdit hoc de agere z pati. 3. de tactu. 2. ibi. (Sed nec alterari.) 3. ibi. (S; si de facere z pati.) Dicit ergo qz pgregatione est mixtura quedā: z supple: qz fm opione oium antiquoz generatione quedā pgregatione est. vel ē fm veritatē cōgregatione z segregatione ad generationē faciūt: qz segregata z congregata existunt leuiter generabilia z corruptibilia. cū aut sit ab alijs pbs determinatū māifeste quē admodū ptingit aliqd misceri z cōgregari. congruum est supple qz nos determinem? z ostēdamus quō sit mixtio: cū hoc defuiat ipsi gñationi. **D**einde cū dicit.

Sed nec alterari possibile nec segregari z pgregari nullo faciēte aut patiēte.

Ostēdit h idē de agere z pati z duo facit: qz pmo ostēdit hoc ex parte modi fm quem sit generatio. 2. ex parte mātis pncipij qd in gñatione subijctū ibi. (Etenī plura.) Generatio aut sit p hunc modū: videlz per cōgregationē z segregationē: vel saltē sit p ipsam alterationē: qz nō est possibile generationē realē esse nisi precedat alteratio: cūz non sit possibile neqz alterari neqz segregari z pgregari nullo faciēte: n; patiēte: determinādū ē supple de ipsa actiōe z passiōe. **D**einde cū dicit.

Etenī plura elementa faciētes gñant i faciēdo z patiēdo adinuicem.

Decet h idē ex pte mātis pncipij qd in gñatiōe subijctū z duo facit: qz p ostēdit h qz ad ponētes plura pncipia mālā. 2. qz ad ponētes vnū tātiū. ibi. (Quāuis ex vno.) Dicit g qz facientes plā elementa mālā gñant in patiēdo z faciēdo adinuicē. g ē fm sic ponētes determinādū est de actiōe z passiōe. **D**einde cū dicit.

Quāuis quidē ex vno necesse ē dicere factionē. z hoc recte dicit Diogenes qm si nō essent ex vno oia nec esset facere z pati adinuicē. verbi grā. calidū infrigidari: z hoc calefieri rursus. nō enī caliditas z frigiditas trāsmutant adinuicem: sed manifestū quoniam subiectum.

Ostēdit h idē qz ad ponētes vnū mālē pncipij. z duo facit: qz pmo facit qd dictū est. scdo pcludit quō se h; vnitas materialis pncipij ad actionē z passiōez ibi. (Qua ppter in quibus.) Cōtinuet aut sic. qz quāuis facientes plura materialia pncipia ponēt actionē z passiōez: tñ si faceremus oia ex vno pncipio necesse esset dicere actionē z passiōez esse. z iō diogenes recte dicebat qm si nō essent oia ex vno mālī pncipio nō esset facere z pati adinuicē. verbi gratia. negata vnitate materie calidū nō infrigidaret: z rursus h. i. infrigidatum nō caleficeret: z est rō: qz non trāsmutat forma in formā. caliditas aut z frigiditas nō trāsmutant adinuicē: ita qz vna fiat alia: sed est manifestius. i. est valde manifestū qm est dare subiectū vtriqz forme si volum? trāsmutationē saluare. **D**einde cū dicit.

Quapropter in quibus facere est z pati. necesse est vnā substātiā horū naturā. oia igit alia esse dicere nō verum. sed in quibus qz adinuicem sunt est.

Ostēdit quō se h; vnitas mātis pncipij ad actionez z

passiōez. quō ostēso apparet in quo bene dicebat diogenes z in quo nō. Nā dicere qz in qbus est agere z pati necesse est horū vnā esse subiectā mām verū est: sed dicē oia esse talia z oia cōicare in mā que est trāsmutationis subm: nō est verū: sed solū in quibus est verū dicere qz sunt adinuicē trāsmutabilia: est dare vnā talem mām. diogenes ergo ponēdo vnitatē vt saluaret trāsmutationē in h recte dixit: sed dicēdo oia eē talia: z oia eē liter esse ex vna mā: male dixit. Qm aut sunt intelligēda verba A; in declarationibus patebit. ostēdet enim quomodo est vna materia omnū corporalium z quomodo non. **D**einde cū dicit.

Si de facere z pati z mixtura vidē dū necesse est z de tactu. nō enim facere hec z pati possunt pprie que nō possibi le adinuicē tāgere nec nō tāgētia adinuicē quātr cōtingit misceri pmiū. Quapropter de tribus his est determinādū quid tactus quid mixtura: z qd factio.

Ostēdit qz etiā o; determinare de tactu dicēs. qz si videntū de determinādū est de facere z pati z de mixtura: determinādū est de tactu: qz nō possunt bene. i. agētia z patientia facere pprie z pati: qd nō est possibile tāgere adinuicē. rursus qualiter cōtingit misceri pmiū. i. pncipalr z pprie que nō sunt tangentia adinuicē: ergo tā ad agere qz admisceri segt tactus. qz ppter de his tribus est determinādū: v; qd sit tactus qd mixtura z qd factio: vel ē qd passio. actio enī z passio idē dicunt.

Pncipiū autē accipiamus hoc. necesse enī qbus est mixtura entū eē hec adinuicē tangibilia z si aliquid facit: hoc autem patitur pncipaliter. z his similiter. ideo pmo dicē dum est de tactu.

Ostēdo de pdictis tribus determinādū esse. In parte ista exequit de eis: z tria facit: qz pmo determinat de tactu. scdo de actione z passiōe. tertio de mixtura. scda ps ibi. (De facē z pati.) 3. ibi. (Reliquū at vidēdum.) **T. c. 40** Circa pmiū duo facit: qz p dat cām z rōnē: qre determinādū est pus de tactu. scdo scipit determinare de ipso ibi. (Fere qdē igit z c.) Dicit g fm accipiamus h. i. ta **t. c. 44** ctū vt qz pus determinemus de ipso qz de mixtione z actiōe: qz h q sunt de nūero entū qbus est mixtura necesse est adinuicē eē tāgibilia: z si h aliqd agit aut patitur pncipalr. i. pprie vel his silr supple inest tactus. g tactus v; eē qd cōius z pus actione z mixtione: qz se quis ad vtrāqz. iō p ddm ē de tactu. **D**einde cū dicit. **t. c. 44**

Fere quidem igitur z alioz nominū vnūqz dicit multifariā z hec quidem homonime: hec autē altera ab alteris z prioribus sic habet z de tactu.

Determinat de tactu: z duo facit: qz pmo ostēdit tactū multiplr dici. scdo dterminat de vna qz acceptōe ipsi ibi. (S; tñ pncipalr.) Dicit g qz vt fere vnūqz alioz nominū dr multifariā. i. multiplr: qz qdā homonime. i. equinoce. quedā vō analogice: qz dicunt altera ab alteris z prioribus. i. fm prius z posterius: sic z de tactu quasi dicat: qd sicut fere oia dicuntur multiplr: sic z tactus. z dicit fere quia forte non omnia nomina sunt **4**

multiplicia. multiplicitas aut tactus in hō pōt sumi proprie 7 metaphorice. **C** Deinde cū dicit.

S3 tñ pñcipalr dēz existit in hñtibus pñc. positio qdē qb⁹ 7 locus. **E**teniz in mathematicis sñr dādū est tactū 7 locū. siue ē sepatū vñū qdōz eoz siue alio mō.

Ostenso tactū sumi multipliciter determinat de vna quaqz acceptiōe eius: 7 duo facit qz pmo determinat de tactu vt proprie sumit. 2º vt sumit metaphorice ibi. (Quoniā aut mouēs.) Circa pñmū duo facit: qz pñmo venat diffinitionē tactus pprie sumpti. 2º cōcludit diffinitionē illā tāqz venatā. 2º ibi. (Quapropter manifestū.) Circa pñmū tria facit fm qz tria venat circa tactū. pñmo enī ostendit tangibilia habere positiones. scōdo hñtē vltima simul. tertio esse actiua 7 passiua adinuicem. ex quibus oibus hñt diffinitio tactus: videlz qz tactus est in hñtibus positio: quoz vltima sunt simul actiua 7 passiua adinuicem. scōda pars ibi. (Si igit est vt determinatū.) tertia ibi. (Quoniā aut positio.) Dicit qz tactus si sit qd dictū pñcipalr. i. pprie existit in hñtibus pñc. positio aut inest qbus 7 locus. 7 supplendū est: qz nō pñt se tāgere aliqua nisi sint in loco: o3 qbus inest tactus inesse pñc. addit aut ad maiore expresseione veritatis qz tactus 7 locus ita se cōitant qz mathematicis sñr dādū est tactū 7 locū: siue est sepatū vñū qdōz eoz siue alio mō. **N**otādū aut qz de mathematicis fuit duplex positio. vna fuit Platonis q posuit ea eē se parata f3 eē a sensibilibus. alia fuit A3. q posuit ea eē in sensibilibus: f3 fm cōsiderationē ea eē se parata. est ergo intentū A3. q locus 7 tactus: ita se īseparabilr cōcomitant qz vbi ponimus vñū 7 aliud 7 eodē mō: 7 si militer sic ponimus vñū 7 aliud. **C** Deinde cū dicit.

Si igit est vt dēterminatū est pñs tāgere vltia hñtē sñr. hec vtiqz se tāgunt adinuicē quecūqz determinatas magnitudines 7 positionē habētia simul habent vltia.

T. c. 22.

Inuestigat scōdam cōditionē dicens. qz si ita est vt est determinatū pñs. i. in 6. phy. vbi dēm est qz tāgere est hñtē vltima simul o3 tāgentia hñtē vltima sñr. hñtē vtiqz tāgent adinuicē qdōz hñt determinatas magnitudines 7 pñc. 7 hñt vltima sñr. **C** Deinde cū dicit.

Quoniā aut positio qdē in qb⁹ 7 locus existit. loci at dñā sursus 7 deorsus 7 pñma talia oppositoz oia ad seinuicē tāgētia grauedinē vtiqz hñt aut leuitatē aut ābo aut altez. talia at passibilia 7 actia.

Inuestigat tertiā cōditionē: qz tāgentia debēt eē actiua 7 passiua adinuicē dices. qz positio inest qbus existit locus. loci aut pñma dñā est sursus 7 deorsus talia autē sunt oppositoz: o3 aut qz se tāgentia habeant aliquam oppositionē adinuicē. iō ait qz oia se tāgētia adinuicē hñt grauitatē: aut leuitatē: aut ambo: qñtū ad elemēta media: aut alterū qñtū ad extrema. terra. n. est solū grauis: 7 ignis solū leuis. aer at 7 aq hñt vtrūqz: qz respectu ignis sunt grauiā: respectu terre leuia: qz ergo talia se tāgentia sunt in loco cōpetit eis dñā loci vt sursus 7 deorsus: cū hñt nō sit sine oppōne: o3 qz talia oppōne habeat: 7 qz sint actiua 7 passiua adinuicē. **C** Deīn cū dicit.

Quapropter manifestū est qñm hec tangere nata sunt adinuicē. quoz diuersis

magnitudinibus simul vltima sunt exhibitibus motiuis 7 mobilibus adinuicem.

Cōcludit diffinitionē tactus tāqz venatā dices. manifestū eē qz illa sunt apta nata se tāgere adinuicē quoz existentibus diuersis magnitudinibus: qñtū ad cōditionē pñmā o3 hñt magnitudines determinatas 7 positionē: sunt vltima simul: quantū ad cōditionē scōdam: motiuis 7 mobilibus adinuicem. i. actiuis 7 passiuis quantum ad conditionem tertiam. **C** Deinde cum dicit.

Qm aut mouēs nō sñr mouet qd mouet: sed hoc quidē necesse est motum 7 ipsum mouere. hoc aut immobile ens manifestū qñm in faciente dicemus similr.

t. c. 45

Postqz īnguit de tactu. pprie incipit īngere de tactu metaphorice. 7 duo facit. qz pñmo cōparat actionē ad motū: 7 agentē ad mouentē. scōdo ex huius cōparatione facta venat quō hñt fieri tactus mathematicus ibi. (Id igit manifestū.) Circa pñmū duo facit: qz pñmo cōparat mouētē ad agentē fm pñuētiā. scōdo fm dñā ibi. (Et enī mouens.) Ostendit ergo qz qz mouens nō sñr mouet mobile qd mouet: sed hñt quidē mouēs necesse est ipsū mouere motū: hñt mouet ens immobile manifestū est qñm in agēte dicemus sñr: qz qdā agēs cū agit patit: qdā agit ipassibile manēs. **C** Deinde cū dicit.

Etenī mouēs facē aliqd īquīūt 7 agēs mouere. **S**3 tñ differūt 7 o3 determinare. nō. n. pñle 7 mouēs oē agere 7 facere si facere opponit patiēti. hoc aut in oib⁹ in qbus est motus passio aut scōz qz alteratur solum. verbigrā. calidum 7 albu. **S**ed mouere amplius agere est.

Posita cōueniētia inter agentē 7 mouentē qz est deuenire ad agēs ipassūz sic ad mouēs immobile: ponit hic dñā inter ea dicens. qz quidā īquīunt mouēs agere aliqd 7 agēs mouere: f3 tñ nō est ita: imo differūt: 7 o3 determinare quō differunt. Si vō facere opponit patiēti: nō est pñle oē mouēs agere: f3 tñc solū mouēs agere cū mobile patit. ergo hñt vñū est solū in his in qbus motus est passio: 7 exponit quid appellat passio nē dices. passio autē est id fm qd aliqd alterat solum. verbigrā. calidū albu 7 c. talia sunt passionēs: fm quas est alteratio. differt qz mouere ab agere: qz est vñuērsalius. qz oē qd agit mouet: sed nō ecōuerso. iō ait: qz mouere amplius agere est. i. est magis amplūz est vñuērsalius 7 in plus qz agere. **C** Deinde cū dicit.

Illō igit manifestū qñm ē qdē vt motiua imobilla tāgūt. ē at vt sic. ē at nō sic.

Ex cōparatione pñmā venat tactū metaphoricū. hñtūmōi aut tactus duplr sumi pōt. tactus. n. sp est aliqd duoz. vel qz sumit hñtū metaphora tā ex pte tangētis qz tacti vel ex pte tāgētis tñ. duo ergo facit: qz pñmo venat tactū metaphoricū ex vtrāqz pte. scōdo ex altera pte tñ. scōda ibi. (Est quidē igit vel multum.) Circa pñmū duo facit: qz pñmo facit qd dictū est. scōdo exponit diffinitionē tactus supius datā: siue addit ad diffinitionē illā ibi. (Sed determinato tāgere.) Dicit ergo qz id nō est īmanifestū quoniā motiua vñuērsalia siue motiua imobilla: vt h3 alia littera. vt tāgunt mobilia. i. vt tāgūt corpora supercelestia que mouentur ab eis. est autem vt sic. est autem vt nō idēst vñō modo tangunt ea: alio

ea: alio modo non: qz tangunt ea metaphorice non proprie: 7 qz sit huiusmodi tactus metaphoricus causa est ex vtrāqz parte: qz nec illa pprie agunt: nec celestia proprie patiuntur. **C** Deinde cum dicit

Sed determinato tangere vlr qdē qz est positionē hñtū: 7 hoc qdēz motiua: hoc at mobili abinuicē aut motiua 7 mobili in qbus existit agere 7 pati.

Exponit diffinitionē tact⁹ supius datā: vel addit ad ipsam dices: qz sic determinatio tāgēt: vt dēm est vlr. i. simplr est tactus hñtū pñc. hoc qdēz motiua. hñt autē vt mobili abinuicē aut motiua 7 mobili. q. d. nō sufficit ad hoc qz sit tactus qz vñū sit mouēs 7 aliud motū: f3 segt qz mobile se hñt motiua: ita qz viceuersa se habeat mouens: 7 mouēs non moueat imobilitate: sed sit motiua mobile siue motiua motum: 7 hñt qbus existit facē 7 pati. supius aut data diffinitio de tactu dicebat tactū esse in hñtibus pñc. quoz vltima sunt simul motiuis 7 mobilibus adinuicē. que diffinitio nō arguit tactum pprie sumptū: nisi p motiua 7 mobilia itelligam⁹ agētia 7 patientia: qd ergo hñt vel est expositiū diffinitionis illius vel est cōpletiū eius. **C** Deinde cū dicit.

Est qdē igit vt multū tactū qd tāgit: tangens. n. mouet mota oia fere que 7 ī pñspectu nostro: qbus necesse est 7 videt tactū tangere qd tangit. est aut vt aliqñ īquīmus mouēs tāgere solū id qd mouetur: qd tangit aut non tāgere qd tangit. **S**3 q mouet mota: qz hōgenea: necesse vñ esse qd tangitur tangere.

Inuestigat tactū metaphoricū cuius cā maxime videtur esse ex altera pte tñ: 7 duo facit: qz pñmo ostendit qz vñplurimū in his que videmus est tactus pprie sumptus: sed aliqñ in eis motus metaphoricus. scōdo cōcludit quō contingit īuenire tactū metaphoricū: ibi. (Quapropter siquidem.) Ostendit qz in multū. i. vñplurimū qz tactus: ita tangit qz ē tangit tāgens: qz fere oia que sunt in pñspectu nostro mouēt mota qbus necesse est: 7 vñ sic esse dicendū tactum tangere qd tangit. i. tangentes. est aut vt aliqñ īquīmus. i. dicimus mouēs solū tangere id qd mouet: ita qz tangit. i. tangētē: f3 ea que mouēt mota: qz sicut homogenea. i. eiusdēz nāe necessaria vñ esse qd tangitur tāgere: 7 qd tāgit tāgere tactū: vel qd mouet mouere motū. **C** Deinde cum dicit.

Siquidē mouet immobile ens illud qdēz tāgit qd mouet: illud aut non. **I**nquīmus. n. aliqñ trīstantez tangere nos: sed nos non eū. **D**e tactu quidē igitur in naturalibus determinatū sit hoc modo.

Cōcludit quō contingit īuenire tactum metaphoricū dices: qz si aliqd mouet ens immobile: tunc illud tangit qd mouet: sed illud qd mouet non tangit ipsū. īquīmus. n. i. dicimus aliqñ trīstantez tāgere nos. 7 tñ nos non tāgimus eum: 7 illo modo videt tangere corpora supercelestia. **N**otādū aut tactū triplicē eē: pñmo pñmū 7 metaphoricū duplicem: vel qz cā huius est in vtrāqz extremoz vel in altero tñ. videmus. n. subas se paratas mouere corpora supercelestia: corpora supercelestia mouere hñt inferiora: 7 hñt inferiora mouere seipsa adinuicem. intelligentia aut mouēt supercelestia corpora non

Nota dum.

mote nec passe: supercelestia mouēt hec inferiora mota: sed non passa: hec aut inferiora mouēt seipsa adinuicē mota 7 passa: iō qñ intelligentia mouēt corpora supercelestia est oīno tactus metaphoricus tā ex pte tāgentis qz tacti: qz nec intelligentia pprie agūt: nec supercelestia corpora patiunt: sed cū supercelestia corpora mouent. hec inferiora: est ibi tactus metaphoricus: f3 cā huius vñ oriū ex altera pte tñ: nā ex parte hoz inferiorū bene est apus natus repiri tactus pprie: sed nō ex pte supercelestiū: qz tāgunt ipassibiliter. Cum vō hec inferiora se tangunt adinuicē est ibi oīno tactus pprie: 7 qz plibus modis f3 qz spectat ad nālē reperit tactus: ideo pñs solum determinat de hoc triplici tactu vñ pñmo: 7 duplici metaphorico. quō aut 7 in q parte determinat de vñquoqz istoz p3 per ea que in sententiando dicta sunt. Ultimo epilogat: qz de tactu in nālibus determinatū sit hoc mō.

De facere 7 pati dicēdū deinceps: **T. co.**
suscepimus. n. a pñorib⁹ subcōtra **46.**
rios sermones adinuicem.

Postqz pñs determinat de tactu. In parte ista determinat de agere 7 pati: 7 duo facit: qz pñmo determinat de actiōe 7 passiōe fm opinionē alioz. scōdo fm pñmā: ibi. (Quō aut existit gñare in entib⁹.) Circa pñmū duo facit: qz pñmo ostendit quid senserūt antiqui de agere 7 pati qñtū ad qualitates actiūz 7 passiūz. scōdo qñtū ad modū agendi 7 patiendi: ibi. (Quō aut pñtingit.) Circa pñmū duo facit: qz pñmo continuat se ad dicēda 7 pñmittit intentionē suā. circa opinionēs antiquoz. scōdo eregitur de eis: ibi. (Multi quidem enim.) Dicit ergo qz deinceps postqz dictum est de tactu: dicendū est de facere 7 pati. 7 addit qz a prioribus. i. ab antiquis suscepit de agere 7 pati sermones adinuicem subcōtrarios. **C** Deinde cum dicit.

T. co. 77.

T. c. 55

Multi quidē. n. dicūt hoc pñcorditer: qz file quidēz a simili omne ipassibile est pp non magis actiūū qz passiūū eē alterum ab altero: oia enī sñr existunt hec similibus: dissimilia aut 7 differentia facere 7 pati adinuicēz sunt innata.

Eregitur de dictis opionib⁹. dixerat. n. antiquos subcontrarie sensisse de agere 7 pati: iō duo facit: qz pñmo narrat hñmōi opinionēs. scōdo ostendit eas esse subcontrarias: ibi. (Vident aut hoc mō.) Circa pñmū duo facit: qz pñmo ponit opinionē dicentū dissimilia a dissimili pati. 2º ponentiū qz file a simili pati. 2º ibi. (Democritus aut vltra.) Circa pñmū duo facit: qz pñmo narrat opinionem predictā quātū ad agētes 7 patiētes. scōdo qñtū ad rōnem agendi 7 patiendi: ibi. (Eteniz. quādo minor.) Dicit ergo. qz multi dicunt hoc pñcorditer: qz oē simile est ipassibile a suo simili: 7 dicit multi: qz plures erant de hac opinione qz de alia. assignabant autē causam 7 rōnem: quare simile non patitur a simili: qz vt dicebant non esset alterūz magis passiūū ab altero qz actiūū. Cum ergo sñlbus fm qz huius oia existant similia non pñt poni sñlia fm qz hñmōi actiua 7 passiua esse: qz tunc idem fm qz idem ageret 7 pateret: qd est inconueniens. dissimilia ergo 7 differentia sunt innata facere 7 pati adinuicem. **C** Deinde cum dicit.

T. co. 48.

T. co. 47.

Eteniz qñ minor ignis a maiori corū pitur pp pñtrarietatem hoc īquīūt 7 pati adinuicē: pñtrariū. n. esse multū paucū.

T. Narrat

L.co.
47.

Narrat pōnez q̄ntū ad rōnē agendi z patiendi: p̄dicti cti. n. nō solū ponebant diffīlīa agere z pati adinuicē: s̄z z volebant q̄ rō agendi z patiēdi eēt diffīlītudo: q̄z q̄ntū minor ignis a maiori corūp̄it inqunt minorē ignēz corūp̄i z pati a maiori p̄p diffīlītudinē z p̄rietatez: q̄z p̄ntū est multū paucō. **D**einde cum dicit.

Democrīt² aut vltra alios dixit solus singulariter. Inq̄t. n. idem z simile eē faciēns z patiens: q̄z altera z differentia non contingit pati adinuicem.

Narrat pōnē dīcētū s̄līe a simili pati: z duo facē: q̄z p̄ narrat hāc pōnē q̄ntū ad actiua z passiua. 2° q̄ntū ad rōnē agendi z patiendi: ibi. (S̄z si altera entia.) Dicit ḡ q̄ Democrītus vltra alios. i. p̄ter alios vel vltra alios: q̄z quodāmo subtilius alq̄s solus dixit singulariter. inq̄t. n. idē z s̄līe esse faciēns z patiens: q̄z altera z dīsa non contingit pati adinuicē. **D**einde cum dicit.

Sed si altera entia faciūt aliqd̄ inuicēz nō f̄z q̄ alia: s̄z f̄z q̄ idē aliqd̄ existit sic hoc accidē eis. **Q**ue dīcūt igit̄ hec sunt.

Narrat dēas pōnē q̄ntū ad rōnē agēdi z patiēdi: nō solū. n. Demo. ponebat s̄līe a s̄līi pati: s̄z addebat q̄ rō passiōis erat s̄lītudo. volebat. n. q̄ si entia alia. i. diuerfa faciūt aliqd̄ inuicē hoc nō est f̄z q̄ sūt altera: s̄z dicebat accidē. i. q̄ agerēt z paterēt adinuicē f̄z q̄ existit eis aliqd̄ idē. i. f̄z q̄ pueniūt. addit at̄ q̄ntū epilogādo q̄ q̄ dīst ab antiq̄s: h̄ sunt que dēa sunt. **D**einde cū dīc.

L.co.
48.

Eident aut̄ hoc mō dīcētes subcōtra rios dīcere f̄mōnes: cā aut̄ p̄tradictiōis est q̄m oportūm totū aliqd̄ inspi cere partem aliquam dicunt ambo.

Dicit dictas opiniones eē subcōtrarias. z duo facē: q̄z p̄mittit q̄d̄ intēdit. sc̄do manifestat p̄positū: ibi. (S̄līe n. oisariā.) Dicit ḡ q̄ dīcētes hoc mō videt̄ dīcē f̄mōnes subcōtrarios: z est rō: q̄z cā p̄dictiōis eoz fuit q̄ntū oportūm fuit totū aliqd̄ inspicere ambo. i. ambe p̄dictae opinioēs dīcūt partem aliquā nō totū. **N**otandū aut̄ subcōtraria opponi f̄m p̄ticularē oppōnē: z ideo nō est incōueniens subcōtraria esse aliquo modo vera alr z alr accepta: vt hoīez currere potest verificari p̄o forte: z nō currere p̄o p̄lone. quicūq̄ ḡ dīc aliqd̄: q̄ vno mō est vez: z alio mō non: p̄ticulariter z defectiue logf: z in talibus f̄mōibus est oppō p̄ria. s̄līe n. pati a s̄līi est vez. vno mō z falsū alio. antiq̄ ergo sic loquētes subcōtrarie loquebant̄: z l̄z q̄libet dictaz opinioē aliquo mō eēt vera respiciēdo p̄ticularē p̄dī ctionē: respiciēdo t̄m totū negotiū q̄libz simplr erat fal sa. non. n. absolute dicendū est s̄līe pati a simili: vel diffī mile a diffīmili: s̄z dīcī d̄z q̄ agens z patiens vno modo sunt similia: z alio diffīmilia. igitur p̄iores p̄hi defecti ue loquebantur z cōsiderabant partem cū deberēt con siderare totū. **D**einde cum dicit.

Non^m

Simile. n. z omnifariā z oīno indiffe rens rōnabile est nō pati a s̄līi. nībil q̄dē enīz magis actiūū erit alterū q̄ alterū.

Manifestat q̄d̄ dixerat. dixerat. n. eos defectiue locu tos fuisse z p̄siderasse p̄tē z nō totū circa q̄d̄ duo facit f̄z q̄ in dictis opionib² duo est p̄siderare. v̄z. q̄ dicebāt de actiūis z passiūis. z q̄ ponebant de rōnē agendi z patiēdi. p̄ ergo dīc eos defectiue q̄ntū ad actiua z passi ua: q̄z nō debebāt absolute dīcē s̄līe pati a s̄līi nec diffī

mile a diffīlī: s̄z dōz erat agēs z patiēs eē aliq̄ mō s̄līia aliquo diffīlīa. 2° ostēdit hūi² defectū q̄ntū ad rōez agēdi z patiēdi. p̄ ḡ ostēdit q̄ nō est dōm vt antiq̄ dicebant q̄ tora rō actiōis z passiōis sit s̄lītudo vel diffīlītudo: s̄z vtrūq̄z est aliq̄ mō huius rō. 2° ibi. (Et f̄m rōnē antez.) **C**irca p̄m² duo facit: q̄z p̄bat agēs z patiēs nō eē oīno s̄līia nec oīo diffīlīa. 2° ostēdit quō s̄līa z quō diffīlīa: ibi. (S̄z q̄m nō.) **C**irca p̄m² duo facit: q̄z p̄bat agens z patiēs nō eē oīo s̄līia. 2° nō eē oīo diffīlīa: ibi. (Et oisariā alterā.) **P**ria p̄s dīdīt in tres p̄tes f̄z q̄ tres rōnes ad dūc ad p̄pō^m. 2° ibi. (S̄z q̄z a s̄līi.) 3° ibi. (Quānis his entib².) Dicit ḡ p̄ q̄ s̄līe oisariā z oīno indifferēs rōna bile est nō pati: z nībil sustinē a s̄līi. z ē rō: q̄z h̄ posito q̄ magl eēt actiūū alterū altero. nō ḡ posset poni q̄ vni eēt agēs z aliud patiēs ex q̄ oīo s̄līia. eo. n. ipso q̄ vnus ponit agēs z aliud patiēs ponit differre z recedē ab h̄pothēsi q̄ sunt oīa similia. **D**einde cum dicit.

L.co.
52.

Sz si s̄līe a simili pati aliqd̄ possibile z ipsum a seipso. **P**ōit rōez 2^{am} q̄z si s̄līe eēt pōle aliqd̄ pati a s̄līi p̄ oēs mōz ip̄s a seipso pateret̄: q̄d̄ ē icōueniēs. **D**eīn cū dīc.

Quānis his entibus ita nībil vtiq̄z erit neq̄ icōruptibile neq̄ imobile. s̄z s̄līe q̄ f̄z q̄ s̄līe actiūū: ip̄s. n. seipso mouebit oē.

Pōit tertiā rōnē q̄ntū rōnes supradicte sufficiēt p̄cludāt s̄līe a s̄līi oisariā pati nō posse. his t̄m entibus ita. z hac pōne posita seq̄ aliqd̄ icōueniēs: q̄z nībil erit icōruptibile v̄l erit imobile. sube. n. seipate q̄ ponit im mobiles. v̄l ē deus ipse q̄ per oēs mōz est imobil² maxi me est idē s̄līi. si ḡ s̄līe f̄m q̄ simile z f̄m q̄ idem esset actiūū oīno mouebit seipm seipso: imo prima cā z sub stantie seipate maxie erūt mobiles. q̄z maxie sunt eedē s̄līi. **N**otandū aut̄ q̄ hec s̄lītudo accipit large p̄ oī idēp̄tate z puenientia. nā l̄z res non sit p̄prie s̄līis s̄i bi ip̄s: est t̄m eadē s̄līi. **D**einde cum dicit.

Et oisariā alterā z nullaten² idēz s̄līr: neq̄. n. patietur albedo a linea aut linea ab albedine: p̄ter q̄ f̄m accidēs: puta si accidat albā s̄līe nigrā lineam esse.

Probat agēs z patiēs nō oīo eē diffīlīa: z duo facē f̄z q̄ duas rōnes adducit. 2° ibi. (Nō exteri². n.) Dīc ḡ q̄ si patiēs sit oisariā alterū z nullatenus idē s̄līr supple nō patiet̄. nō. n. q̄d̄libet patif a quolz: q̄z albedo nō patif a linea: nec linea ab albedine: nisi forte f̄z accēs: puta si ac cidat lineā eē albā aut nigrā: q̄z plus distat linea ab al bo cū nō sint eīsdē ḡnis q̄z albū a nigro. nō i q̄cūq̄z ḡ distātia agūt z patiunt̄. **N**ōn^m at̄ p̄h̄z non curare h̄ dīcī exēplis. p̄stat. n. lineā nō eē subaz albediō: s̄z supfi ciē. rursūz albū z nigrū nō p̄p̄e imutant̄ realr: s̄z itētio naliter t̄m sufficē dcm exēplū ad p̄positū. vult. n. p̄h̄s nō q̄ntūq̄z distāt ad seipicē agē: s̄z oppōsita z si alia agūt h̄ est inq̄ntū in eis reseruat̄ oppō. **D**einde cū dicit.

Nō exteri². n. ipsa seip̄a a nā faciūt q̄ cūq̄z neq̄ p̄traria neq̄ ex p̄trarijs sunt.

Adducit sc̄daz rōnem que est quasi expositiua rōnis prime dicens. quecūq̄z non sunt contraria nec ex con trarijs non faciūt se exterius a nā sua. i. non corūp̄unt seip̄s: sed supplendū est: quecūq̄z non corūp̄unt seip̄a non agunt z patiunt̄ ad seinnicē. ōz ergo esse p̄ria que sunt sic actiua z passiua: s̄z inter p̄ria est aliqua pueniē tia: z p̄ria nō per oēs modū distat. ergo actiua z passi ua non sunt omnifaria altera. **D**einde cum dicit.

Sed q̄m

L.co.
52.

L.co.
50.

L.co.
49.

Nota
dum.

L.co.
49.

Nota
dum.

Sed q̄m non quocūq̄ innatuz est pa ti z facere: s̄z quecūq̄ p̄traria aut cōtra rietatem habent necesse esse patiēs z fa ciēs generare quidē s̄līe esse z idem: spe cie autem diffīmili z contrarium.

L.co.
50.

Postq̄ ostēdit actiua z passiua esse nō oīo altera nec oīo s̄līia: declarat quō sunt altera: z quō s̄līia: q̄z sunt s̄līia ḡne: z altera spē: z duo facit: q̄z p̄mittit q̄d̄ intēdit. 2° p̄bat q̄d̄ dixerat: ibi. (Innatū est. n.) Dicit ḡ q̄ nō q̄d̄ cūq̄z est inatū pati z facere in q̄d̄cūq̄z: sed quecūq̄z aut sunt p̄ria aut h̄nt p̄rietatez sunt sic actiua z passiua: cū ergo p̄ria sint eadez genere z diuersa specie: necesse est patiēns z faciēns genere esse simile: z idēz spē aut diffī mile z contrarium. **D**einde cum dicit.

Innatū est. n. corpus a corpore: sapo re aut a sapore: colorē at a colore pati: vniuersaliter autē hōgeneuz ab homo geneo. **H**uius autem causa q̄m p̄traria in eodē ḡne omnia: faciunt autem z pa tiuntur contraria abinuicem.

L.co.
51.

Nota
dum.

Probat q̄d̄ dixerat: z duo facit f̄z q̄ duplr illud p̄o bat. p̄mo. n. p̄bat illud iductione. 2° rōne: ibi. (Etenim v̄l ḡnatio.) **C**irca p̄mū duo facit: q̄z p̄ inducit in pluri b² quō p̄riū a p̄rio patif. 2° p̄cludit p̄clonē intētam: ibi. (Quapropter necesse.) Dicit ḡ q̄ innatū est corpus pa ti a corpe. saporē a sapore. colorē a colore. z v̄l hōge neū. i. eīsdē generis ab hōgeneo. i. ab alio eīsdē gene ris: cā aut̄ huius est: q̄z p̄ria sunt oīa in eodē ḡne: z ta lia que sunt p̄ria faciunt z patiunt̄ abinuicē. **N**otan dū aut̄ q̄ cū dī corpus pati a corpe accipit ibi corpus nālē: q̄d̄ est p̄unctū q̄litanib² actiūis z passiūis. rursūm per saporē z colorē intelligit̄ q̄litanes actiūas z passi uas inherentes corpi nālī: per q̄s sit actio z passio. vel possumus dicere q̄ color patif a colore: z sapor a sapo re. z qualitates sc̄daz reseruat̄ v̄s qualitatū primariū vt nigrū patif ab albo inq̄ntūm album est p̄unctum frī gido z nigrum calido. **D**einde cum dicit.

Quapropter necesse est qualiter q̄dez esse eadē faciēs z patiēs: q̄lter aut̄ alia z diffīmilia abinuicē. **Q**m aut̄ faciēns z patiēns ḡne q̄dez eadē z similia sūt: spē autem diffīmilia: talia aut̄ contraria ma nifestum quonīaz actiua z passiua sibi in uicem sunt z contraria z media.

Cōcludit p̄clonē intēta dīcēs. q̄ si est necesse faciēs z patiēns esse eadē qualr. i. aliquat̄ siue aliquo modo z esse aliquat̄ altera diffīmilia adinuicē. sunt. n. faciēs z patiēns z s̄līia z diffīlīa: q̄z genere sunt eadē z s̄līia. idē aut̄ diffīlīa: z q̄z talia sunt p̄ria: manifestū est p̄ria z media eē actiua z passiua sibi inuicē: z dīc p̄ria media: q̄z in ip̄s medijs reseruat̄ aliq̄ ratio p̄rietatis. rursūz: q̄z tam contraria q̄ media sunt eadē ḡne z diuersa spē quoz talia sunt actiua z passiua tam p̄ria q̄ media acti ua z passiua erunt. **D**einde cum dicit.

Etenim vniuersaliter ḡnatio z corru ptio in his: ideo rōnabile iam ignē cale facere: z frīdū infrigidare: z v̄l faciēns

assimilare sibiip̄s patiēs: faciēs. n. z pa tiēns p̄traria sunt z ḡnatio in p̄trariuz: q̄p̄opt̄ necesse est faciēs z patiēs trans mutari: sic. n. ḡnatio in p̄trarium erit.

Qo p̄bauerat inductōe: p̄bat p̄ rōez: que talis est ex quibus z in q̄bus est ḡnō z corruptio. ex his z in his est actio z passio: q̄z actio z passio ad ḡnatiōē ordīnā tur: sed v̄l ḡnatio z corruptio est in his. i. in cōtrarijs. ergo supple actio z passio inter p̄ria h̄z eē. **E**t q̄z ita est: rōnabile est vnum oppositoz agere in aliud z tra here ip̄m ad nām suā. rōnabile est ḡ ignē calefacere frī gidū z frigidū infrigidare calm: z v̄l faciēns assimilare sibiip̄s patiēns. z rōnabile est dicere q̄ faciēns z pa tiēns sunt p̄ria cū generatio sit in p̄rium: q̄p̄opt̄: q̄z ita est: necesse est patiēs transmutari in faciēs. q̄z sic. i. il lo mō ḡnatio erit in p̄riū. si vniū oppositoz transmutet̄ in aliud: z patiēns transmutet̄ in nām agentis.

Secundū rōnem autem nō eadē sunt dicentes. ambos tamen est tangere naturam.

Postq̄ p̄bus ostēdit. quare antiqui p̄hi discordabant in loquendo de actiūis z passiūis: q̄z vt dicebatur non respiciebant ad totū: sed ad partē. In parte ista ostē dit quare discordabant in assignādo rationem agendi z patiēdi: non. n. eandem rationem assignabant oēs: sed quidā dicebant huius rationē esse cōuenientiam z similitudinē: quidā vero diffīmilitudinē: q̄d̄ iō con tingebat: q̄z nō respiciebant ad totū: sed ad partē. nam nec s̄lītudo nec diffīmilitudo est ratio agēdi vel patiē di: l̄z vtrūq̄z ibi concurrat. duo ergo facit: q̄z p̄mo p̄mit tit q̄d̄ intēdit. sc̄do declarat p̄positū ostendens tā simi litudinē q̄z diffīmilitudinē siue tam puenientiam q̄z disconuenientia cōcurrere ad actionē z passionē. sc̄da ibi. (Dicimus. n. pati.) Dicit ergo. q̄ f̄m rōnem supple agendi z patiēdi antiqui p̄hi nō erāt dicentes eadez: q̄z nō assignabant eandē rōem actiōis z passionis: sed quidā dicebant huius rōnem esse s̄lītudinē. quidāz vero diffīmilitudinē. ambos v̄o sic dicentes verū est tangere. i. p̄tingere tangere naturaz agendi z patiēdi. **N**otandū aut̄ q̄ dicit tangere: q̄z cum quelibet dicta rum opinioē deficeret. z nulla p̄sideraret ad totū nul la cōprehendebat nām actiūoz z passiūoz: sed quelibet sc̄dm partē tangebāt eam. **N**otandū etiā q̄ dīc naturam. nā natura f̄m p̄hm. sc̄do p̄h̄sicoz. dicitur de materia z forma. quaz quelibet facit aliquo modo ad actionē z passionē. quelibet ergo dictarum opinioēz tangebāt aliquo modo nām agendi z patiēdi: alr ta men z aliter: q̄z dīcētes s̄lītudinē z puenientia esse huius rōnē tangebāt nām materie. dicentes vero dis similitudinē tangebāt nāz forme. **D**einde cū dicit.

Dicimus. n. pati q̄nq̄z subiectuz q̄dez:

verbi gratia: sanari hominē z calefieri z

infrigidari z alia eodē modo: q̄nq̄z autē

calefieri frigidum: sanari aut̄ laborans:

ambo antez sunt natura. eodez mō z de

faciente: q̄nq̄z autem calefacere hoīem

inquimus: quandoq̄z antez calidum.

Manifestat p̄positū videlicet q̄ nec puenientia t̄m

nec disconuenientia est rō agendi z patiēdi: s̄z quodāmo

do ibi vtrūq̄z p̄currit: z duo facit: q̄z primo facit q̄d̄ dī

ctuz est. sc̄do quod dixerat agens z patiēns puenire in

mā ostēdit.

L.co. 51.

L.co. 52.

Non^m

Non^m

T.c.53. mā oñdit qñō B sit vez. 2° ibi. (Eodē mō suscipiēduz.) Circa p^m duo facit: q¹ p^m cōpat agēs ad patiēs. 2° ex tali cōpatōe pcludit veritatē intētā. ibi. (Est qdē. n.) Dicit ergo q¹ qñq³ dicimus pati subm. v. g. dicimus hominē sanari calefieri z ifrigidari: z alia eodē mō: s³ qñq³ dicimus pati frīdū vt calefieri frīdū sanari laborans: ambo aut sunt vā. i. nāl^r vera: s³ vnū est verū per nām for me: aliud per nām mātē: z qd¹ diximus de patiente eodē mō dicendū est de faciente: nāz qñq³ dicimus agē subm. vt cū ingmus calefacere hoies: qd¹ nō est frīdū, frī gido vel frigidato: qd¹ calefit: sed vnū z idē manēs pōt subijci calido z frīgido. qñq³ aut dicimus calefacere calidum: qd¹ est frīdū frīgido. Deinde cum dicit.

Est quidem. n. vt mā patitur: est autē vt p^rtrarium: ad id qdē igr^r respiciētes: idēz opoztere hēre existianerūt facere z pati: ad alterum autem contrarium.

Concludit veritatē intētā dicēs: q¹ q¹ aliqd patitur: vt mā aliqd vt frīdū z vt forma. respiciētes ad idē vt ad mām que est eadē sub vtroq³ frīoz³ estimauerūt facē z pati opoztere hēre idē ita q¹ idē p^rtritas erat rō agendū vel patiēdi. respiciētes aut ad alteruz: vt ad formam z contrariū dixerūt frīdū ponentes diuersitatē z p^rtrarie tatem esse talē rōnem. Deinde cum dicit.

T.c.53. Eodēz mō suscipiendū est de facere z pati quo z de moueri z de mouē: dupl^r. n. d^r z mouēs: in quo. n. est p^rncipiū motus v^r hoc mouere: p^rncipiū. n. p^rma causā: z rursus vltimū aliqd id qd¹ mouet ad g^rationem: similiter aut z de faciēte.

Non^m Probat qd¹ supposuerat. dixerat. n. q¹ i actōe ex d^ria ex pte forme z frīz: z pueniētia ex pte mātē z subī. ostē dit q¹ qñō agēs z patiēs pueniunt in mā. Ad cuius euidentia notandū q¹ inter agentia solū agēs p^rziū est id qd¹ agit in passūz. z puenit in mā cū passō: s³ p^rziū vno mō diuidit^r s³ metaphoricū. alio mō diuidit^r s³ v^rle z p^rmiū: id duo facit: q¹ p^r oñdit q¹ agēs v^rle z p^rmiū nō agit in passūz: nec cōicat i mā cū eo. 2° oñdit b³ de agēte metaphorico. 2° ibi. Est aut factiua cā vnū p^rncipiū. Circa p^m tria facit: q¹ p^r narrat z oñdit ordinē ipoz³ agē tū. 2° qd¹ dixerat expōit in termis. 3° ex ordine narrato pcludit veritatē intētā. 2° ibi. (Eteniz medicū.) 3° ibi. (Que cūq³ aut non hñt.) Dicit q¹ q¹ sic est ordo inter mouentia z mobilia sic est ordo inter actiua z passiua: eodēz ergo mō v^r suscipiendū esse de facere z pati: qd¹ de mouere z moueri: mouēs aut d^r aliqd dupl^r. vnū in q¹ est p^rncipiū motus. i. mouens p^rncipale: z b³ v^r mouē non motū. supple: q¹ hñt p^rmiū est p^rma cāz. i. cā p^rncipalis nō mota rursus. Alio mō d^r mouēs aliqd vltimū. i. ali quid qd¹ est vltimū z p^rmiū: z imēdiate mouens: id est qd¹ cū supple mouet ad gnōnē mouet. z d^r faciēte eodē mō dōz est: q¹ sic est deuenire ad mouēs immobile: ita est deuenire ad agēs impassūz. Consequēter cūz dicit.

T.c.55. Eteniz medicū sanare dicim^r z vinū. p^rmiū igr^r mouens nihil p^rhibet in motu qdē immobile esse: in qbusdam aut z necessariū: vltimū aut semper mouere motum: in actōe autē p^rimum qdē impassibile: vltimūz aut z ipsum patiēns.

T.c.58. Exponit in termis qd¹ dixerat dicēs: q¹ nos dicimus medicum siue artē medicine sanare: z dicimus vinum sanare: s³ tñ ars medicine sanat in motu: vinū āt sanat cū assumit in alimētū z alterat z trāsmutat. p^rmiū ergo mouēs nihil p^rhibet eē imotū z immobile: imo in qui busdā est necitū: q¹ est de necessitate deuenire ad motum rem immobile: s³ mouēs alterū. i. p^rmiū z imēdiate necesse est semp mouere motū: z sic in motu est: sic z in actōe se h³z: q¹ p^rmiū agēs agit impassibile. vltimū aut cū agit z ipsum patiē siue est patiēs. Deinde cūz dicit.

Quecūq³ autē non hñt eandem mām faciūt ipassibilia entia. verbi grā: medicina. n. ipsa faciēs sanitates: nihil patit a sanato: cibus aut faciēs ipse patiē etiaz: aut. n. in frigidat aut calefit aut aliud qd¹ patiē sil^r faciēs: est eniz medicina qdē vt p^rncipiū: vltimūz aut cibus est z tangēs.

Quecūq³ quidē igr^r non in materia habent formā: hec quidem ipassibilia sunt actiūz quecūq³ in materia passiuā.

Concludit veritatē intētā: z duo facit: q¹ p^r facit qd¹ dē est. 2° assignat rōnē dicti. 2° ibi. (Mā qdē enim.) Dicit q¹ quecūq³ nō hñt eandē mām faciunt ipassibilia entia. i. cū agūt nō patiūt. v. g. ipsa medicina. i. ars medicine: q¹ nō cōicat in mā cū corpe sanato: q¹ nō est in mā corpalis: s³ in aīa: ideo cū facit sanitatem nihil patit a sanato: cibus aut q¹ cōicat in hñt mātē faciēs sanitates: ipse ēt patiē: q¹ cū assumit in alimētū aut calefit: aut in fridat: aut aliqd aliud patiē sil^r patiēns. i. sil^r agendo patiē. z q¹ sic est medicina est p^rmiū. i. agens p^rncipale. cibus aut est agens vltimū z tangēs. i. p^rmiū z imēdiate: p^r ergo que cōicant in mā z que non: q¹ illa que agunt passa cōicāt in mā: que vō agūt ipassibilia nō cō muniāt in mā: id aut q¹ qñq³ in mā nō hñt formā sūt de nūero eoz actiūz q¹ sunt ipassibilia: qñq³ āt hñt formā in mā agunt passiuā. Deinde cum dicit.

Materia qdē dicimus oēs sil^r eandē vt ita dicaz esse oppositoz cuilibet z vt genus ens: potēs aut cal^m: esse pñte calefaciēte z approximāte necēē calefieri.

Assignat cām dicti: z duo facit: q¹ p^r facit qd¹ dictum est. 2° pcludit distinctionē pus datā de actiūz z passiūz eē verā. ibi. (Jō quēadmodum.) Dicit q¹ q¹ oēs dicimus esse mātē eandē: vt ita dicā cuiuslibet oppositoz. dicit: vt ita dicā: q¹ nō est eadē p oēs modū. est. n. eadēz p^rmiū cēntiā nō p^rmiū eē: z hñt mā est vt agēs ens: nā sic genus se h³z ad d^rias oppositas: z p^rhitur ad diuersas spēs p eas: z intelligit^r per abnegationē eoz: sic z mā se h³z ad formas oppositas z determinat^r p eas: z intelligitur p abnegationē eaz. z q¹ mā est sic susceptiua oppositaz formaz approximāte z pñte calefaciēte necēē est calefieri. g¹ agens approximatus: q¹ cōicat in mā de necessitate agit passūm. Notandū q¹ nō est actio z passio nisi inter d^ria: vt calidū nō agit nisi in frīdū vt in frigidū. z si agit in tepidū b³ est inquantū tepidū cō paratum ad cal^m h³z rōnē frigidū. z q¹ in tali actōe calidū appropinquat frīgido z cōuerlo. vtrūq³ agit z patiū. id agētia approximata: q¹ cōicāt in mā sunt simul actiua z passiuā. Deinde cum dicit.

Jō quēadmodū dēz ē: hec qdē ipassibilia actiūz: āt passibilia: z quēadmodum z

dum z in motione eodē mō h³z z i actio ne. Illic. n. p^rmitus mouens immobile z in effectiūz p^rmitus faciens ipossibile.

Concludit distinctionē pus datā eē verā: nā si agentia p^rncipia: q¹ cōicant in materia simul cūz agunt patiuntur: non cōicantia aut non. ideo quēadmodū dē est: b³ actiūz sunt impassibilia: b³ quidēz passibilia: q¹ quēadmodū se h³z in motione eodēz modo se h³z in actio ne. illic. n. s³ in motione p^rmitus mouēs est immobile z in effectiūz p^rmitus faciēs ē ipassibile. Deinde cū dicit.

Est. n. factio causa vt vnde p^rncipium motus: cuius aut grā nō actiua. Nā factio non factiua est nisi p^rz metaphorā.

T.c.60. Ut supius dicebat agēs qd¹ cōicat i mā est agēs p^rziū: p^r p^rziū diuidit^r s³ metaphoricū: oñso g¹ q¹ agētia in mā sunt p^rziū: q¹ non sunt v^rlia z p^rima: b³ oñten dit hñt agētia esse p^rziū que non sunt metaphorice. z tria facit: q¹ p^r distinguit inter agēs p^rziū z metaphoricū. scōo oñdit agētia p^rziū cōicare in mā z agere passiuā. tertio oñdit agētia metaphorice p^rmiū q¹ hñt nō cōicare in materia: q¹ nō agunt passa. secūda ibi. (Et eniz faciēs.) 3° ibi. Ignis igr^r h³z. Dicit q¹ cā factiua est duplex vna vñ est p^rncipium motus. i. efficiens. z alia est finis. vtrūq³. n. tam finis q¹ efficiens facit z mouet: sed efficiens p^rziū: finis metaphorice. id aut. talia autē grā. i. cā finalis non est factiua supple p^rziū. nam sanitas non est quid factiūz nisi p^rmiū metaphoram. Deinde cum dicit.

Eteniz faciēs qdēz qñ existit gñatur aliqd patiēns: habitus aut p^rsentibus non adhuc gñatur aliqd. s³ est iā. Spēs autem z finis habitus quidem: materia autem p^rmiū q¹ materia passiuum.

Posita distinctionē inter agēs p^rziū z metaphoricū. Oñdit q¹ agēs p^rziū cōicat in mā cum passō: q¹ assimilāt sibi ipsūz: qd¹ esse non posset nisi ageret passūz z cōicaret in mā cū passō. ideo aut q¹ qñ faciēs existit p^rmiū generat aliqd patiēs. i. passiuū patiē quousq³ introducta forma: z assimilet^r agentis: s³ habitus p^rsentibus in mā. i. introducta forma nō adhuc generat aliqd nec vltius assimilatur: sed iam est completa assimilatio. nam assimilatur p^rmiū formaz que est species. z habitus est finis passionis. patitur aut p^rmiū mām: q¹ mā p^rmiū q¹ huiusmodi est quid passūz. Deinde cum dicit.

Ignis qdē igr^r in mā h³z cal^m: si ali quid separatū calidū erit: hoc nihil pateret: hoc qdē igr^r forsitā ipole separatū esse. Si aut sunt quedā talia in illis vtrūq³ erit vez qd¹ d^r. Quid qdē igr^r facere z pati: z in quibus existit z quare z quomodo determinatur sit hoc modo.

Oñdit agētia metaphorice nō cōicare in mā: q¹ nō agunt passa. dicēs: q¹ q¹ ignis h³z cal^m. i. formā caloris in mā: ideo supple agit passūz: s³ si esset aliqd calidū separatū a mā b³ in agendo nihil patiē: z addit q¹ videlz cal^m forsitā ipole est esse separatū. nam agētia nā lia non hñt esse separatū. quedam talia que hñt esse separatū in illis vtrūq³ erit vez qd¹ dicit. v^rz. qd¹ agerent impassibilia: g¹ que agunt passa cōicant in mā z cōuerlo:

z tunc supplendū est q¹ cū fines z agentia metaphorice: q¹ agunt impassibilia: id talia p^rmiū q¹ hñt nō o³ cōicare in mā. de rōne. n. finis est p^rmiū huius q¹ moueat im mobile: vtrū aut aliqd agēs metaphoricū cōicet in mā cū passō in declatiōibus patebit. Notandū āt q¹ dicit forsitā calidū nō pōt habere esse separatū. z dicit si aliq sunt talia que habebāt esse separatū: q¹ b³ postulat negociū metaphoricū. ideo h³ de hac mā dubitando z sub p^rditione loquitur: ideo p^rmiū veritatē cal^m non h³z eē separatū. sunt nihilominus aliqua agentia hñtia eē separatū. Ultio epilogat q¹ qd¹ est de facere z pati z qbus existit: vtrū similibus z dissimilibus: z quare siue q¹ sit causa actionis z passionis: vtrū similitudo vel dissimilitudo: z quō se hēant agentia z patientia: vt vtrū cōicent i mā vel nō determinatū sit hoc mō. Notandū autēz in intellectu totius lectionis p^rstere in tribus. p^rmiū est q¹ agēs z patiēns differūt in forma: z pueniūt in mā. scōz est. nō oia agentia cōicare in mā: sed agētia p^ricularia non v^rlia: tertiu est q¹ agētia que mouēt mota z agunt passa: z cōicāt in mā: z assimilāt sibi passūm sunt agētia p^rziū non agentia metaphorice. finis. n. s³ q¹ hñt nō assimilāt sibi passūz: q¹ non mouet mām: s³ mouet efficientē tangētē. h³ aut sic d^r adaptari ad p^rpositum. Intentio. n. p^rmiū in tota lectione est q¹ sicut nō est simplr pcedendū pueniens pati a puenienti: sed debemus dicere agēs z patiēns aliquo mō differre z aliquo mō do puenire: sic nec puenientia est tota cā actiōis z passionis nec d^ria: s³ vtrūq³ ibi pcurrit. nāz ex pte mātē est ibi puenientia: ex pte forme d^ria. rursus ex pte agentis p^riculariū est ibi puenientia in mā. non autēz ex parte v^rliū. Amplius est ibi assilatio ex pte agentis p^rziū: qd¹ mouet mātē z trāsmutat ad sui similitudinē. nō aut p^rziū loquēdo z s³ q¹ hñt ibi assilatio ex pte mouētis metaphorice q¹ non mouet mām: sed agentem.

Quomodo autem contingat hoc accidere rursus dicamus.

Postq¹ p^rmiū determinat de agere z pati p^rmiū opiones antiquoz q¹ p^rmiū ad q¹itates actiūz z passiuoz: z vtrū sil^r patiē a sil^r: v^rl^r dissil^r a dissimili: z vtrū similitudo vel dissimilitudo sit rō actionis z passionis. In pte ista determinat de agē z pati q¹ p^rmiū ad modū agēdi v^rl^r patiēdi: vt vtrū actio z passio fiat p^rmiū ros vel quō al^r: z duo facit: q¹ p^r p^rmiū se ad dicēda. 2° exequit^r de intēto: ibi. (His qdē v^r.) Lōtinuet aut sic d^r cū est q¹le d^r esse agēs z patiēs: z rursus dicamus quō ptingat accidē h³ fiat actio z passio. Deinde cū dicit.

His qdē v^r pati vnūquodq³ p^r quosdam poros ingrediēte faciēte vltio z p^rncipali: z hoc mō videre z audire nos inquirūt z p^rmiū alios sensus sentire omnes.

Exegit de intēto: z tria facit: q¹ p^r narrat opiones antiquoz circa modū agēdi z patiēdi. 2° cōpat hñt opio nes ad seiuicē. 3° arguit p^rmiū p^rmiū ibi icipit. (Leucipp⁹ at existans ē.) 3° ibi. (De idinifilib⁹ at planitieb⁹ diximus porib⁹ p^rmiūbus.) Circa p^rmiū tria facit s³ q¹ tres opiones narrat. p^rmiū p^rmiū opi. Empedo. 2° Demo. 3° mellissi. 2° ibi. (Lōpēdiose aut max⁹.) 3° ibi. (Quidā. n.) Notandū āt q¹ Empedo. cū opio. p^rmiū posuit q¹ actio z passio fieret p^rmiū poros p^rmiū q¹ nō solū saluabat agē z pati s³ ēt sensū z mixtionē dicēs: mediātib⁹ porib⁹ h³re ēt sentire z miseri. duo ergo facit: q¹ p^r dicit q¹ Empedo. saluabat p^rmiū actionē z sensū. 2° q¹ saluabat mixtionē: ibi. (Hi igr^r in quibusdā.) Circa p^rmiū duo facit: q¹ p^rmiū mittit qd¹ intēdit. scōo manifestat qd¹ dixerat: ibi. (Amplius

Notandum.

T.c.56.

T.c.56.

T.c.60.

T.c.63.

T.c.57

Notandum.

plus videri. (Dicit ergo q. his. i. empedocli z suis seq. cibus v. pati vntuq. ex eo q. faciens. i. agēs tā vlti- mū q. pncipale igredit. p. quosdā poros: z hoc mō. v3. per huiusmōi poros ingunt nos videre z audire z sen- tire fm oēs alios sensus. C. Deinde cum dicit.

Amplius videri p aerē z aquā zp trā- sparentia: qz poros hnt inuisibiles qdez pp paruitatez: spissos aut z fm ordinez z magis hnt transparentia magis.

Manifestat qd dixerat oñdes qño empedocles sal- uabat talia p poros: dicebat. n. q. videri sit per poros z aerē z p aquā: qz aer z aq. que sunt trāsparentia habent poros z hmoi pori sunt inuisibiles pp paruitatē. z sūt spis- si z ordinati mō debito: z qñto magis corpa sunt tran- sparentia: tāto magis hnt tales poros: z qd dñm ē de vi- su intelligēdū est de oi sensu: z vlt de actiōe z passiōe qz oia talia per poros saluabāt. C. Deinde cum dicit.

Hij igit i quibsdā determinauerunt ita: quēadmodū z Empedo. nō solū in faciētib' z patiētib': s3 z misceri inquit.

Oñdit qño per poros saluabāt mixtionē dicēs q. hi. s. sequētes empedocle in quibsdā. i. in agere z pati z etiā in mixtione ita determinauerunt: quēadmodū z empedocles. naz empedocles z sui sequaces nō solū in faciētibus z patiētibus: sed ēt i misceri determināt per poros. ingunt enī ea bene misceri quozz pori sunt adin- uicem cōmensurabiles. C. Deinde cum dicit.

Cōpendiose aut maxie z de oib' vno fmōe determinauerūt Leucippus et de- mocritus pncipiū faciētes s3 nāz qd ē.

Ponit viā democriti. nā democritus z leucippus ma- xime cōpendiose z vno fmōe determināt de oibus: faciētes pncipiū corpus indiuisibile: qd s3 eos est pñm fm naturā. per tale pncipiū saluabāt agere z pati z oēs motus nāles. C. Deinde cum dicit.

Quidā. n. antiquoz opinati sunt ex ne- cessitate esse vñū omne et imobile.

Ponit opionē mellissi qui negauit oēm motū. huic g. nō fuit cure dare cām actiōis z passionis: qz cū negauit vlt motū negauit actionē z passionē. dixit. n. mī vnum ēē z aliud vñū posuit imobile z infinitū. In narrādo at positionē eius duo facit: qz p oñdit qño mellissus posuit vñū z imobile. scdo qño posuit illud infinitū: ibi. (Et i- nituz qd daz.) Circa pñm duo facit: qz pmo pñmittit po- sitionē mellissi. 2. assignat pñis rōnē: ibi. (Vacuū. n.) Dicit ergo q. quidā antiquoz: vt mellissus z sui sequa- ces opinati sunt esse ex necessitate tantū vñū ens z im- mobile. C. Deinde cum dicit.

Vacuū quidem. n. nō ens: moueri aut non posse non ente vacuo separato.

Assignat rōnē dicti: z duo facit: qz p oñdit qua rōne mellissus negabat motū. scdo oñdit q. rōne negabat plu- ralitatē: ibi. (Neq. rursus.) Dicit g. q. mellissus dice- bat vacuū nō ens: z ponebat nō posse moueri aliqd mobile nō ente vacuo sepato in quo recipe: itendebat talē g. rōnē. si motus est vacuū est: mobile. n. cū mouet nō pōt recipi in pleno: qz duo corpa eēt in eodē. ergo recipit in vacuo. igit ad destructionē pñtis: cū vacuū non sit motus non erit. C. Deinde cum dicit.

Neq. rursus mltā esse nō segregāte.

Oñdit qñe negauit mltitudine: multitudo aut triplr pōt poni. p. q. dicant ēē multa q. nec sunt pñua nec cō- tigua. 2. q. hmoi multa ponunt pñua. 3. si ponat cōti- nua: iō tria facit: qz p oñdit q. s3 opī. mellissi nō pñt esse multa nec pñua nec pñua. 2. q. nō pñt ēē mltā cōti- gua. 3. q. nō pñt pñua. 2. ibi. (Doc. n. nihil differt.) 3. ibi. (Diuisus fore multa.) Dicit g. q. rursus nō pñt mltā poni ēē ita supple: qz nec sunt pñua nec pñua: qz ta- lia nō pñt poni ēē nō segregāte vacuo: si. n. mltā entia essent z nō pñuarent nec pñuarent oportet q. va- cuū diuideret inter ea: sed vacuū nō est. ergo talis mul- titudo non est. C. Deinde cum dicit.

Hoc enīz nihil differt vt si quis existi- met nō pñuū esse omne: s3 tangere.

Oñdit qño fm opinionē mellissi nō pñt poni multa pñua: ipse. n. non distinguebat iter pñuū z pñuū: qz fm ipsuz nihil differt si q. existimet oē non esse cōti- nuū: s3 tangere z esse contiguū: z qz vt patebit nō pñt poni multa pñua. ergo nec multa cōtigua. qño aut sit intelligēdū q. mellissus nō distinguebat inter pñm z pñuū i declatiōibus patebit. C. Deinde cum dicit.

Diuisus z fore mltā et non vñū esse et vacuū. Si. n. vbiqz diuisibile nihil esset vñū quapropf neqz mltā: s3 vacuū oēs: si aut tū tñ diuisibile qdez: tū at nō: ficticiū aliqd hoc vtiqz videbit: vsqz quātū enīz quare hoc qdem h3 ita esse et totale et plenum est: hoc autem diuisum.

Oñdit qño nō pñt ēē multa pñua: z duo facit: qz p facit qd dñm est: qz ex pñdictis adducit spālē rōnē: qz o3 negare motū. 2. ibi. (Ampli. aut sic fore.) Diceret forte aliqs q. sunt mltā: qz est dare corpus pñuū vlt conti- guū: z cū hmoi corpus erit diuisus o3 mltā fore: cui ob- uiaat mellissus: qz si ponat tale cōp. diuisibile i vna pte poterit didi vbiqz z diuiso vbiqz nō remāebit aliqd cor- pus: z iō scā tali diuisiōe necesse est q. remanet non esse vñū: s3 ēē vacuū: nā si corpus ē vbiqz diuisibile nihil ēēt vñū. i. nihil remaneret pñuū diuisiōe cōpleta: qz propf nec ēēt mltā: s3 vacuū ēē. Si aut dicat corpus tū qui dez diuisibile: tū at nō: videbat ficticiū. naz si dicamus corpus ēē diuisibile vsqz qñū. i. vsqz ad aliqd: ita q. vlt- terius nō pñgrediat diuisiō: qñē: qñē h3 ēē totius. i. h3 ēē totale z est plenu: z nō pñt vltē diuisiō: s3 aut ē diuisus. q. d. nō ēē dare cāz: qz g. mellissus nō poterat vi- dere q. scā diuisiōe s3 qd cūqz signū q. remaneret corp. inane z vacuū: vt negaret vacuū negauit talē diuisiōez qz q. rōne pōt diuisi corpus s3 vñū signū pñt diuisi s3 qd cūqz signū vt nō cogere. pcedere illd ēē diuisibile s3 qd cūqz signū negauit oēm diuisiōē. iō dixit nullo mō ēē mltā nec actu nec po: cū poneret illud vñū ēē nō so- lū indiuisus: s3 ēē indiuisibile. C. Deinde cum dicit.

Amplius autem z sic fore necessariuz non esse motionem.

Ex pñdictis adducit spālēz rōez qño negbat motuz: z qz ad sensuz videm. motū esse: iō duo facit: qz p ponit rōnē predictā. scdo oñdit: quare mellissus negabat sen- suz: ibi. (Ex his igit.) Dicit g. ampli. aut sic. i. pp pñ- ctā: vt qz nō pñt esse multa: necesse est motionē non fo- re. i. non esse: cum motus semp regrat multa: regrat. n. motorem z mobile. C. Deinde cum dicit.

Ex his igit vtiqz fmōib' trāscēdētes sensum

sensuz z despiciētes eū enūciāt ac si pne- niēs rōnē sequi vñū z imobile oē ēē vñt.

Et infinitū quoddaz: sinez enim finire vtiqz ad vacuum.

Ut dicebat. Oñdit illud vñū imobile esse infinitum: z tria facit: qz pmo facit qd dñm est. scdo epilogat circa determinata. 3. inceperat mellissus de sui demētia. scda ibi. (Hi ergo ita.) 3. ibi. (Amplius aut in sermōe.) Di- cit g. z infinituz quoddā. i. illud imobile ponebant esse quoddā infinitū. finē. n. non dabant ei: qz vt dicebant si hnt est ad vacuū. C. Notandū aut ad euidētiāz dicti mellissuz sic arguisse: si finit aliquid vel terminatur ad aliqd: z ad plenu vel ad nihil. z ad vacuū: sed si dicat q. terminat ad plenu tunc quero de illo plenoz: vtrū ter- minez ad vacuū vel ad plenu: z qz mellissus valde ab- horruit vacuū: vt nō cogerez ponere ipm: maluit pone- re processum in infinitum dicens illud vñū imobile nō habere finem. C. Deinde cum dicit.

Hi vō pp cās has enūciāt ita d. vitate.

Epilogat circa determinata dicens q. hi. i. mellissus z sui sequaces pp dictas cās: ita enūciauerūt de vitate. i. de eo qd credebant esse verum. C. Deinde cum dicit.

Amplius at in fmōe vñū hoc qdē pñ- gere: in rebus aut demētie est sile opīari ita: nullū. n. demētiū egredi intātuz vt ignē z glaciez vñū esse existimet: s3 solū bona z appetitia: pp assuetudinē hec q. busdā nihil videntē differre pp demētiāz.

Incepat mellissus de sua demētia dicēs: q. in fmō- ne hoc vñū pñgere posse. pñt. n. hō dicere q. est vñū tñ imobile z infinitū: s3 opinari ita esse in rebus est sile de- mentie. z dicit sile z nō dicit equale: qz s3 trāscēdit oēs demētiā. nullū. n. de numero demētiū videmus in tñ egredi a vitate: vt determinaret vñū esse ignē z glaciez qd exterminabat mellissus cū diceret oia esse vñū. S3 demētes pppter pñuetudinē male eligendi soluz videntē deficere: qz non discernunt inter bona simplr z appen- tia: quibsdā enim pppter demētiā hec. i. bona simpli- citer z appetitia nihil videntur differre.

Leucippus aut existiatu est ha- bere fmōes: q ad sensuz pñessa dicentes: non. n. destruebat gñā- tionem neqz corruptionem neqz motuz neqz multitudinez entiu: consitebatur autem ea apparentibus.

Narratis opinionibus antiquoz. In pte ista cōparat eos ad seinuicē. z tria facit: qz pñio cōparat opinionem democriti ad opinionē mellissi. scdo cōparat dñz opinio- nez ad opinionē empedoclis. 3. cōparat eaz ad opinionēz pñonis. scda ibi. (S3 vt empedocles.) 3. ibi. (Silt aut z alioz oīuz.) Circa pñm tria facit: qz pmo narrat opi- nionē democriti z leucippi. scdo narrat opinionē mel- lissi. tertio ex opionibus narrat dat dñz iter eas. scda

ibi. (Cōstituentibus aut vñū.) 3. ibi. (Sed oē qd tale.) Dicit ergo q. leucippus siue democritus. fuerunt. n. leu- cippus z democritus college z socj: z qd dicebat vñū dicebat alius: dictus g. leucippus siue democritus exi- stimatus est hnt fmōes qui sermones erāt dicētes cō- fessa ad sensuz. qz nō destruebat nec gñationē nec cor- ruptionē: neqz motū: neqz mltitudine entiu. consitebat aut oia ea que apparent ad sensuz. C. Deinde cū dicit.

Cōstituentibus aut vñū vt nō entē mo- tionez: si nō vacuūz facere vacuūz non ens: z entis nihil. non ens ingt esse: pñci- paliter enim z plenum est ens.

Narrat opinionē Mellissi. dicēs q. pñtuentib' vñū. i. melisso z suis sequacibus q dicebant oia vñū esse: con- tingit dicere non esse mentionē: si non sit facere vacuū esse non ens: z esse nihil entis. plenuz autē vt dicebat est ens pncipale. C. Deinde cum dicit.

Sed omne qd tale: nō vñū: sed infinita multitudo: z inuisibilia pp paruitatē tu- moris: hec at i vacuo ferri: vacuū. n. ēē.

Narratis opionibus dat dñz iter eas. z tria facit: qz pmo separat opinionē democriti ab opinionē mellissi qñū ad pñcipia. scdo qñū ad ea que sequuntur ex pñci- pijs. 3. qñū ad vtrūqz. scda ibi. (Et pñstantia qdem.) 3. ibi. (Scdm. n. id non vñū.) Cōtinuet sic: ita dixit mel- lissus: qz posuit tñ vñū qd vocabat plenum: z negauit vacuū: sed democritus omne qd erat tale. i. q. erat ple- num non dixit esse vñūz tñ: s3 ponendo pñcipia rerum dixit ea esse infinita multitudo. z dixit ea inuisibilia propter paruitatē tumoris. i. magnitudinis. rursuz non negauit vacuū: sed dixit h. i. talia corpa fieri i vacuo: ponebat enīz esse vacuū. C. Deinde cum dicit.

Et pñstantia qdem gñationem facere: dissoluta autem corruptionem: facere autem z pati fm q. existunt tangentia.

Sepat opinionē democriti ab opinionē mellissi quā- tum ad ea que sequuntur ex pñcipijs: non enim solum differēbat in ponendo pñcipia: qz vñus posuit infinita alius vñū tantū: sed etiā democritus potuit saluare transmutationem z motus que sequuntur ex pñcipijs. non autē mellissus. dicebat enim democritus predicta corpa indiuisibilia fm q. erāt pñstantia z iuncta gñā- tionē facere: dissoluta aut corruptiones: fm vō q. existe- bant tāgentia se cābat facē z pati. C. Deinde cū dicit.

Scdm enīz id nō vñū esse: z cōposita z cōplicata gñare. Et s3 aut vitatē ex vno nō pñgit gñari multitudinem neqz ex vere mltis vñū: s3 ēē hoc ipole.

Separat dictas opionēz quātuz ad pñcipia z pñ- ciata simul: democritus. n. ponebat mixta z cōposita non esse simpliciter vñū: qz poterant diuidi: sed indi- uisibilia corpa erāt vñū simpliciter z fm veritates: dicebat enīz corpa indiuisibilia cōposita z compli- cata generare mixtū: z fm id qd generabant tale mix- tum dicebat ea nō esse vñū simpliciter: qz fm verita- tem. z simpliciter nec ex vno cōtingit generari multūz dinem nec ex vere mltis vñū. sed hoc est impossi- bile. saluabat ergo democritus veritates simpliciter quā- tum ad pñcipia z vñitatem quod non poterat saluare mixta que sunt ex pñcipijs quod non poterat saluare mellissus cū poneret tñ vñū esse. C. Deinde cū dicit.

T. c. 6i.

T.c. 61.

Sed ut Empedocles et alii aliorum inquit pati per poros. ita et omnes alterationes et omnes pati hoc modo generari per vacuum facta dissolutione et corruptione: similiter autem et augmentationem subintrantibus solidis.

T.c. 62.

Comparat opinionem Empedoclis ad opinionem Democriti: et duo facit: quod comparat deas opiniones per convenientiam. 2º quod ad duas ibi. (Et ad eorum rationes.) Circa primam tria facit: quod ostendit dictas opiniones convenire in positione ne poros. scilicet in positione corporum indivisibilium. tertio epilogat circa determinata. 2º ibi. (Fere autem et Empedocles.) 3º ibi. (Modi quidem igitur.) Dicit ergo quod contingit dicere democritum ut Empedocle et ut alii aliorum sui sequaces inquit pati per poros: ita quod omnem alterationem et omnem pati supple per poros salvabat: et hoc modo loquebatur democritus: quod dicebat generari per vacuum: et corrupti per vacuum dicebat fieri: quod solida subintrabant vacuitates quod dicitur: sed supple id est ponere poros secundum quod intrant corpora et se contingant et agant: quod faciebat Empedocle. et ponere vacuitates per quas hec fiat: quod faciebat democritus: et id in positione poros non differunt dicte opiniones. Deinde cum dicit.

T.c. 63.

Fere autem et Empedocle necesse dicitur ut Leucippus inquit: etenim esse quodammodo solida et indivisibilia: aut si non ubique porum et primum sunt: hoc autem impossibile: nihil enim aliud solidum extra poros: sed omne vacuum: necesse igitur tangentia quidem esse indivisibilia: media autem eorum vacua quos ille dicit poros: ita autem et Leucippus dicit de facie et pati.

Ostendit deas opiniones convenire in positione corporum indivisibilium: dicitur quod Empedocle fere necesse est dicere ut Leucippus inquit. necesse est enim secundum Empedocle esse indivisibilia solida inter poros: quod si non ponat porum erunt ubique et primum: quod est impossibile: quod tunc solidum non esset aliud preter poros: sed esset totum vacuum: ut per priorem non se tagant: necesse est esse aliquid corpora indivisibilia siue indivisibilia tangentia: media autem eorum corporum esse vacuitates quas ille dicit esse poros: ita et Leucippus dicit de facie et pati ponere corpora indivisibilia se contingere per quodammodo vacuitates: dua ergo erat in modo loquendi: quod ille dicebat esse vacuitates quas subingrediebant corpora indivisibilia. Empedocles vero dicebat esse poros. Advertendum autem novam translationem in his passu defectiva est: recurrendum est ergo ad veterem ut habeat intentio auctoris. Deinde cum dicit.

Modi igitur secundum quos: hec quidem faciunt: hec autem patiuntur fere hi dicunt: et de his quidem et quomodo dicunt manifestum est.

Epilogat circa determinata: quod modi secundum quos hanc corpora faciunt: hanc autem patiuntur fere hi dicunt qui dicti sunt: et addit quod manifestum est quomodo dicuntur de his. id est de agere et pati. Deinde cum dicit.

Et ad eorum positiones quibus utuntur fere confesse ut contingens: alii autem minus: verbi gratia. Empedocle quomodo erat generatio et corruptio et alteratio non est manifestum.

Dat duas inter dictas opiniones: et duo facit: quod primo dat huius duas. 2º quod dixerat manifestat: ibi. (His enim

erant. Dicit ergo quod ad positiones eorum supple ptingit assignare duas rationes ad ea quibus utuntur: nam ptingens aut supple secundum democritum. id est quod democritus dicebat ptingere et esse: fere videntur esse ptingere: quod sensus et apparentia videntur ostendere illud: sed cum Empedocles in salvando apparentia dixit minus aliquid: ideo subdit quasi exponendo quod dixerat quod Empedocles. id est secundum deam Empedoclis non est manifestum quomodo erat generatio et corruptio vel etiam alteratio: quod in loquendo de talibus non complete salvavit eo sessa et apparentia. Deinde cum dicit.

His enim erunt corpora indivisibilia prima corporum formis dua solam ex quibus primus componuntur et in que ultio dissolvuntur.

Manifestat deas duas: et duo facit: quod primo ostendit quod democritus salvabat plures apparentias. 2º quod Empedocles salvabat pauciores: ibi. (Empedocles autem.) Ostendit ergo quod his. id est democrito et suis sequacibus erant corpora indivisibilia prima. id est principia aliorum corporum: que indivisibilia principaliter supple solam differere formis ex quibus corporibus indivisibilibus primus componuntur alia corpora: et ultio dissolvuntur in ea: et ut per se per habita et per huiusmodi principia omnes apparentias salvabat. Nota dum autem democritum voluisse indivisibilium corpora differre triplici forma siue figura: ponere: ordinem: et quod dua per formam erat dua principalis: ideo dicitur differre solum formis. Deinde cum dicit.

Empedocles autem alia quidem manifestum: quoniam visus ad elementa habent generationem et corruptionem: ipsorum vero elementorum quomodo generatur et corruptum coaceruata quantitas: neque manifestum neque contingit dicere ei non dicenti et ignis elementum esse.

Ostendit quomodo Empedocles tot apparentias salvare non poterat dicens: quod Empedocle manifestum est quodammodo generant alia mixta: quoniam si ipsum talia mixta visus ad elementa habent generationes et corruptiones: sed quomodo coaceruata quantitas. id est quomodo corporalis magnitudo horum ipsorum elementorum generatur et corruptum: secundum deam eius non est manifestum: nec ptingit dicere ei non dicenti elementum ipsum ignis esse. quod ex quo ignem terram et aerem et aquam ponebat prima simpliciter. et ipsorum non ponebat alia principia et elementa: non poterat salvare generationem et corruptionem eorum: sed democritus poterat hoc: quod ponebat talia resoluunt in corpora indivisibilia.

Notandum autem quod ignis et terra et cetera huiusmodi habent suam elementa et sua principia in quod resoluunt: quod habent namque et formam: id est sunt generabilia et corruptibilia: si quis poneret huiusmodi corpora esse supple per se non esse resoluibilia in alia: negaret eorum generationem et corruptionem: et quod hoc posuit Empedocles talia salvare non potuit. Deinde cum dicit.

Similiter autem aliorum omnium ut in timeo scripsit Plato.

Comparat opinionem democriti ad opinionem Platonis: et duo facit: quod primo dat convenientiam inter eas. scilicet duas ibi. (In tunc differt enim.) Continuet sic Empedocles non posuit quod ipse ignis esset aliquid elementum et principium: sicut autem et omnium aliorum elementorum: ut terre aque et aeris: supple non posuit aliqua priora principia: ut Plato posuit et scripsit in timeo: ubi voluit ignem terram et talia posse resoluunt in aliqua priora: in quo supple conveniebat cum Democrito. Deinde cum dicit.

In tantum differt enim. ut non eodem modo

Leucippo

Leucippo dicat. quoniam hic quidem solida hic autem planities dicitur indivisibilia.

Dat orationem inter Platonem et Democritum: et tria facit per tres orationes assignat. 2º ibi. (Et si quidem infinitis.) 3º ibi. Leucippo quidem enim.) Dicit ergo quod in tunc differt Plato ut si eodem modo dicat ipse Leucippo quoniam hic quidem. id est Leucippus indivisibilia que resoluunt omnia alia corpora dicit esse solida. sed hic. id est Plato huiusmodi indivisibilia dicit esse planities. Deinde cum dicit.

Et hic quidem infinitis terminari figuris indivisibilium solidorum unumquodque hic autem terminatis. quoniam indivisibilia utique dicuntur terminata figuris. ex his itaque generationes et segregationes et corruptiones.

Dat 2º orationem. quod si democritus unumquodque indivisibilium solidum. id est omnia indivisibilia corpora posuit determinari in finitis figuris. hic autem. id est Plato posuit sua indivisibilia differre figuris terminatis. id est finitis. dicunt enim Platonici indivisibilia esse terminata figuris. ponebat enim siue resolutionem visus ad superficies triangulares quas appellabat indivisibiles. ideo indivisibilia non posuit infinitas figurarum sed dixit ea esse triangularia. addit autem quod ex his et indivisibilibus faciebant Platonici generationes et corruptiones. Deinde cum dicit.

Leucippo quidem. non duo modi erant utique per vacua et tactum. hic enim indivisibile unumquodque. Platoni autem secundum tactum solus vacuum enim non esse inquit.

Dat tertiam orationem quod Leucippus duobus modis salvabat huiusmodi translationes naturales per vacuum: et per tactum. nam si democritus unumquodque principiorum ponebat indivisibilia oportebat ergo eum ponere inter huiusmodi solida indivisibilia aliquid vacuitates ut fieret magnitudo Plato autem. quod inquit non esse vacuum: non potuit salvare generationem: et tales translationes naturales nisi per tactum solum. Est ergo hic triplex oratio assignata. quia democritus principia aliorum dixit esse solida et infinitas figurarum et posuit vacuum. Plato vero huiusmodi principia dixit esse superficies et posuit ea finitas figurarum et negavit vacuum. Advertendum autem translationem novam et in hoc passu esse defectivam.

Indivisibilibus autem planitiesbus diximus in poribus secundum omnes. id est indivisibilibus autem solidis amplius est dicere. id est hoc accens relinquitur nunc.

Positis opinionibus antiquorum et copatis eis ad se invicem. In pre ista ipso probat eas. Opiniones autem supinas tace fuerunt quatuor. scilicet Mellissus democriti Empedoclis et Platonis. si mellissus negavit actionem et passionem. id est de eo non est hanc cure. Platonis autem opinio incidit fuit adducta. id est hanc accensat reprobat. principaliter igitur redarguit democritus et Empedocle per quod hanc per dividit in pres duas: quod primo per ipso probat opinionem democriti ponentis actionem et passionem fieri per tactum indivisibilium corporum. 2º arguit per opinionem Empedoclis quod ponebat actionem et passionem per poros ibi. (Quicquid igitur per poros.) Circa primam duo facit. quod primo primum se ad dicenda. 2º requirit de intento ibi. Ut autem parum.) Dicit ergo quod planitiesbus id est de indivisibilibus planitiesbus ut supplet alia littera diximus in prioribus sermonibus. id est in 3º decelo et mundo. quod dicitur per opinionem Platonis ponentis superficies indivi-

sibiles non omnes si principaliter dicere: cum de ea alibi sufficienter sit dictum: sed de indivisibilibus solidis. id est de opinione democriti est amplius dicere: quod non est de ea sufficienter dictum. id est hanc accensat. id est persequens relinquitur nunc: quod non ptingit dicere de eo. Deinde cum dicit.

Et autem parum disgreddentes dicamus. ne cessarium et impossibile unumquodque dicere id est indivisibilium non enim possibile pati nisi per vacuum nullius actuum passionis. neque enim calidum nec frigidum oportet esse indivisibile.

Requirit de intento ipso probando opinionem democriti et duo facit: quod primo ipso probat ea quodammodo ad actionem et passionem. 2º quodammodo ad corpora indivisibilia quod actionem et passionem salvabat ibi. (Amplius autem inconueniens.) Circa primam duo facit: quod primo facit quod dictum est. 2º ex his quod dixerat arguit per Platonem ibi. (Hec enim in solida.) democritus autem in loquendo de actione et passione quodammodo per adictoria implicabat. ponebat enim corpora indivisibilia et ponebat in eis quantitates activas et passivas. ponendo corpora indivisibilia negabat actionem et passionem. ponendo quantitates activas et passivas coquebatur ponere actiones et passionem. tria ergo facit: quod primo ostendit democritum non posse salvare actionem et passionem. 2º ostendit quod oportebat eum talia ponere. 3º quodammodo quod supposuerat perbat. 2º ibi. (Quoniam hanc inconueniens.) 3º ibi. (Sed tamen inconueniens.) Dicit ergo. ut autem parum disgreddentes dicamus quod necessarium est dicere secundum opinionem democriti unumquodque indivisibilium corporum est impossibile. id est non posse pati: vel esse impossibile pati per vacuum. Cum ergo in indivisibili corpore non possit esse vacuum non erit tale corpus actuum: vel et susceptuum alicuius passionis. unde nec erit durum nec frigidum. Nonandum autem quod ex dictis possit formari duo media per democritum ut sit primum medium: quod cum poneret actionem per vacuum. per indivisibilia corpora: nec potest esse actio: quod in indivisibili non potest esse vacuum. 2º medium erit quod corpus indivisibile si erit passivum actuum: et actio et passio inter talia corpora reservari non poterit: quod frigidum et durum: et alie quantitates passionabiles per quas est agere et pati in indivisibili reservari non possunt. Deinde cum dicit.

Quoniam hoc inconueniens sit solam dare circulari figure. calidum necesse enim et contrarium frigidum alicui alii adaptare figurarum. inconueniens autem si hec quidem existunt. dico autem caliditas et frigiditas. gravitas autem et levitas durities et molities non existunt.

Ostendo democritum non posse salvare actionem et passionem ostendit quod oportebat eum talia ponere: et tria facit per tripliciter hanc ostendit. 2º pars ibi. (Sed tamen gravitas.) 3º ibi. (Sed si durum.) Prima ratio talis est: quod si democritus adaptabat calidum circulari figure: quod dicebat arborum rotundos esse calide nature: inconueniens est hanc si solam calidum adaptabat tali figure: quod necessarium erat contrarium. scilicet frigidum alicui alii figure adaptare: quod si unum quodammodo est in natura et reliquum. et inconueniens est si existit hanc caliditas et frigiditas. si existit gravitas et levitas durities et molities. si supple his existibus est actio et passio. ergo democrito oportebat reponere actionem et passionem cum poneret ea per quod actio et passio hanc fieri. Deinde cum dicit.

Sed tamen gravitas secundum excedentiam inquit esse democritus unumquodque indivisibilium

T.co. 64.

T.co. 70. T.co. 69.

T.c. 65. T.c. 68.

Nondu

T.c. 65

T.co. 66. T.co. 77.

T.co. 66.

duū q̄propter 7 calius talia at entia nō
pati adinuicē ipossibile. vbi gratia. a m̄
tū excedēte calido leuiter calidū.

Ponit 2^m rōnē: q̄ Democritus vnūq̄q̄ indiuisibiliū
i. in vnoq̄q̄ gñe indiuisibiliū ponebat aliqd grauius
fm excedentiam: 7 ponēdo vnū grauius alio ponebat
vnū leuius alio. quapropter et ponebat vnū calidius
alio: s; talia entia nō pati adinuicē ē ipossibile. vbi gra-
tia. a multū excedente calido patit 7 corripit id qd est
leuiter 7 remisse calidū. q̄re oportebat Democritū po-
nere actionē 7 passionē. **D**einde cū d.

S3 tñ si durū 7 molle: molle aut in pa-
tiendo aliō dī. sub actiū. n. 7 molle.

Ponit tertiā rōnē. nā Democritus dicebat aliq̄ entia
ēē dura: s; si ponat aliqd durū: vt q; forte frigidū ponit
esse durū: o; q; 7 molle ponat aliqd. sed molle dī in pa-
tiendo aliqd aliud. subactiū est enī molle. durū aut ma-
gis actiū. s; ponēdo actiū 7 subactiū vt ponendo
durū 7 molle oportebat eū ponere actionem 7 passio-
nem. ḡ zc. **D**einde cum dicit.

S3 tñ incōueniēs si nihil existit nisi so-
lū figura. 7 si existit vnū at solū. vbi ḡra
hoc qdēz frigidū. hoc aut calū. neq; n.
vna aliq̄ esset natura eorum.

Quādo qd supposuerat probat. supposuerat enim su-
perius huiusmodi corpora indiuisibilia non posse ēē acti-
ua 7 etiam susceptiua passionis: 7 non posse esse nec ca-
lida: nec frigida: que non sunt omnino manifesta. supe-
rius enim tetigit quasi duo media simul ostendendo
Democritum non posse saluare actionem 7 passionem:
sed medium de vacuo satis fuit notum: aliud autē me-
dium non sic notum erat. ideo supplet h̄ rōnem illam.
dixerat enim auctor: superius h̄mōi corpora indiuisibi-
lia non esse actiua 7 passiuā: q; non sunt passionum su-
sceptiua. non enim pnt esse neq; dura neq; frigida: nec
habere h̄mōi passioēs fm corpus: q; esse passionum
pōt intelligi duplī vel q; habeat vnā passionē tantū in
transmutabilitate: ita q; sit tñ calidum: 7 non possit in-
frigidari. vel q; habeat plures qualitates successiue 7
transmutabiles. idē duo facit: q; primo ostēdit corpora
indiuisibilia nō posse habere tñ vnā qualitātē intrans-
mutabiliter. 2° q; nō pnt habere plures transmutatiuas
ibi. (Similr aut ipossibile.) Dicit ergo q; incōueniēs
est si corporibus indiuisibilibus nihil existit nisi solū figu-
ra: q; fm solam figurā non pprie est actio 7 passio: 7 si
existet ei aliq̄ alia qualitas quero: vtrū h̄ sit vnū solum
verbi gratia. q; h̄ sit frigidū solū: ita q; nō possit esse ca-
lidū. hoc aut calidū solum: qd stare nō potest: q; non
esset aliqua vna natura eorū. si ḡ oia existentia in spha-
ra actiū 7 passio. cōueniunt in vna natura: qd est co-
rū m̄. o; talia esse transmutabilia adinuicē: 7 q; nō so-
lum cōpetat eis vna qualitas tantū. **N**otandū autē
q; incōueniens est corporibus indiuisibilibus ex quo
ponunt actiua 7 passiuā dare eis solā figurā absq; ali-
qua alia qualitate: q; fm solā figuratiōē non est actio
7 passio: cū mathematicis cōpetat figuratiō q̄ sūt ab-
tracta ab actionē 7 motu. **D**einde cū d.

Silr aut ipole si multa vni. indiuisibile
n. ens in eodē habebit passiones: q̄pro-
pter 7 si patit secundū q; infrigidatur.
hoc aliqd 7 aliud faciet aut patiet eodē

aut modo 7 de passionibus alijs.

Dicit q; corporibus indiuisibilibus nō pnt cōpetere q̄-
litates transmutabiles. d. silr esse ipossibile multa. i. m̄
tas qualitates 7 rias posse inesse vni corpori indiuisibi-
li: vt q; de vna qualitate transmutet in aliā. **A**d cuius
evidentiam notandū q; sic in motu locali mobile non
silr mutat totum locū suū sed prius mutat fm vnā pte:
postea fm aliā: ita q; mobile partim est in termino a q;
7 partiz in termino ad quē: ita q; alteratur non statim
mutat totā qualitātē suā. sed prius alterat in parte. p-
pinquiori agentis: ita q; cū alterat alterabile est quodā
modo sub diuersis qualitatibus. si ergo indiuisibile ens
ponat alterari: q; indiuisibile nō h̄z pte 7 partē. in eo
dē habebit passiones 7 rias. quapropter si patit. i. si alte-
rat indiuisibile vt si infrigidat hoc idē. i. fm aliquid sui
7 aliud. i. fm aliud sui faciet aut patiet aliqd aliud. di-
ctū est. n. alterabile dum alterat ēē sub oppositis q̄lita-
tibus: vel ḡ indiuisibile habebit ptem 7 ptem: ita q; h̄z
aliud 7 aliud patiat: 7 tunc indiuisibile erit diuisibile.
vel idē habebit opposita: quorū vtrūq; est incōueniēs
7 quod dictum est de calido 7 frigido eodē modo intel-
ligendū est 7 de alijs passionibus. nullo ergo modo in
diuisibile transmutari potest de vna transmutatione in
aliā. **N**otandū autem ex his declaratiū esse mediū
superius positiū: nam si indiuisibile nō h̄z vnā q̄litem
intransmutabilr nec potest habere qualitates successiue
7 transmutabilr: p; q; iter talia nō ē actio 7 passio: nec
aliq̄ taliū est passionis actiū vel susceptiū: cū nul-
lū indiuisibile habere possit aliquā passibilem quali-
tatem. pns est ḡ q; nec sit durū nec frigidū vt medium
supponebat. **D**einde cum dicit.

Hec. n. 7 solida 7 planitiē dicētibz i
diuisibilia ptingit eodēz mō. neq; rario-
ra. n. neq; densiora ē pole gñari vacuo
nō ente in indiuisibilibus.

Adaptat h̄mōi incōuenientia 3ª Platonē. dicens. q;
dicētibz indiuisibilia solida 7 indiuisibile planitiem. i.
Democriti 7 Platonē contingit dicere eodē mō q; nul-
lus istoz poterat pprie saluare actionem 7 passionem.
Rursus quēlibet istoz oportebat ponere vacuū: q; in
diuisibilibus. i. fm indiuisibilia nō est possibiles gñari
rariores 7 densiores non ente vacuo. **A**d evidentiam
aut dictoz notandū q; si vnū indiuisibile attingeret ali-
ud nō faceret magnitudinē. sed opz q; interponat vacu-
um inter indiuisibilia. si d; magnitudo pstitui: 7 tūc h̄z
quādam apparentiā saluabit densum eūz indiuisibilia
erunt. ppinquiora: 7 rari cū erūt remotiora. **N**ōndū
etiā: q; si est incōueniēs nō saluare actionē 7 passionē
7 ponere vacuū incōueniēs est omnis positio de indi-
uisibilibus: cū h̄mōi indiuisibilia dicant ē planities: vt dīc
Plato: siue cū dicant esse solida vt posuit Democritus
in tñ tñ peius dixit Plato q; Democritus. q; cū opor-
teret eūz ponere vacuū negauit ipsum: licet. n. sit incō-
ueniens ponere vacuū: bñ tñ fecit Democritus q; po-
suit ipz ex quo sequebat ad potētiā suā. inter cetera
n. maxie est attendendū in scia non dicere repugnans
7 nō ignorare quāti pōderis sit vox ppa.

Amplius aut incōueniens 7 p-
ua qdēz indiuisibilia esse. magna
aut non nūc quidem magis rōa-
biliter maiora confringentur. quā pua q;
dem nō dissoluuntur facilius puls. ver-
bi ḡra

bi ḡra. magna quidem pcedunt ex mul-
tis. indiuisibilia autem vniuersaliter ma-
gis q; magnis existit paruis.

Postq; p̄hs iprobauit opinionē Democriti q̄tū ad
agere 7 pati. In pte ista iprobat eā q̄tū ad corpora indi-
uisibilia: p q; dicebat fieri actionē 7 passionē: 7 tria facit
q; triplī iprobat Democritū in ponēdo corpora indiuisibi-
lia esse repp̄ncipia 7 esse cās actionis 7 passionis. q; 2°
p̄mo facit h̄ accipiēdo indiuisibilitatē fm q̄tū. 2°
accipiēdo indiuisibilitatē fm formā. 3° accipiēdo indi-
uisibile absolute. 2° ibi. (Amplius aut vtrū vna.) 3° ibi.
(Amplius aut quidē quid est.) Dicit ḡ q; incōueniens
est positio Democriti ponēs pua esse indiuisibilia 7 nō
magna. licet enīz magis rōnabiliter. i. magis p̄mpte 7
agiliter manifesta pstringant q; parua: q; s. h. i. magna
dissoluntur. idēz diuidunt facilius paruis. verbi gra-
tia. q; magna offendunt ex multis p̄tibus. h̄ enim cor-
pora actiua 7 passiuā de qbus loquimur: sicut se habent
ad offendere 7 agere: ita se habet ad offendi: 7 ad pati
siue ad diuidi: ideo dicit ex multis p̄tibus offendunt 7
agunt: 7 sicut ex multis p̄tibus offendunt 7 agunt: ita o-
facili in multis ptes diuidi 7 pati pnt. alia autē littera
vbi nos habemus. offendunt. h̄z. pcedunt: 7 tūc est fa-
cilis intellectus. nam q; magna pcedunt ex multis par-
uis. ideo sunt de facili diuisibilia. sed vtrū. i. absolute qua-
re existit. i. cōpetit. dicere. magnis q; paruis. q. d. non ē
dare cās. nā absolute rō dissoluitur est q̄tū. Cum ḡ taz
corpora magna q; parua sint q̄ta 7 nō sint magis q̄ta h̄
q; illa: q; q̄tū nō suscipit magis 7 minus non erant
h̄ magis dissibilia q; alia. **D**einde cum dicit.

Amplius aut vtrū oīz vna nā illoz so-
lidoz aut differt altez ab alteris. quēad-
modū si hec essent ignea. hec at terrea.
scōm tumorem. siquidem enīz vna natu-
ra est oīum: quid diuidens: aut quare nō
sunt tangentia vnum quēadmodū aqua
aquā tangit. nihil. n. differt posterior aq̄
a priori. Si aut alia q̄lia hec. 7 manifestus
q; has ponendūz p̄ncipia 7 cās contin-
gentium magis quam figuras.

Ostendit p̄ncipia rerū nō posse esse corpora indiuisibi-
lia cōsiderando indiuisibile fm formā siue scōm mām
7 duo facit: q; p̄mo pponit qd intendit. 2° assignat eām
dicti. 2° ibi. (Amplius aut dīa in nā.) Dicit ḡ q; si ponū-
tur corpora indiuisibilia esse p̄ncipia rerū: 7 esse cās actio-
nis 7 passionis: quere de illis indiuisibilibus: vtrū sit
omnium illoz solidoz vna nā. aut differt alterum ab
alteris: quēadmodū si h̄ qdē fm tumore. i. fm nālez
quātitatē essent ignea. i. ignee nāe h̄ at terrea. Sigdē
est vna nā omnium illoz quid est diuidēs. i. quid est
distinguens inter ea: aut q̄re tangentia non sunt vnum
quemadmodū q̄ aqua tangit aquam. nihil enīz dis-
fert aqua posterior a priori. q. d. huiusmodi corpora indi-
uisibilia non pnt poni eiusdem nāe: q; composita ex eis
nō distinguuntur: nec esset differentia inter entia: sed si
cū tota aqua est eiusdem nature: cum alia aqua: 7 cum
guttis ex quibus cōponit sic quēlibet mixta essent eius-
dem nāe inter se. 7 haberent eandem nām cum atho-
mis ex qbus pcederent. non ḡ potest poni h̄mōi indiui-
sibilia esse indifferentia fm nām: cum in entibus videa-
mus dīam nālem: sed si ponantur alia qualia. i. si po-

nantur habere alicūtam 7 dīam in qualitatibus 7 in
nālibus formis manifestum est q; has dīas nāles est
ponendum esse p̄ncipia 7 cās rerum contingentium ma-
gis quam figuras. i. magis quam corpora figurata. ḡ ea q;
ponunt p̄ncipia: nec debent poni indiuisibilia fm quantita-
tem vt pbat rō prima: nec fm nām: vt pbat h̄ rō scōa. 7
h̄mōi nās diuersas: magis est ponendum esse p̄ncipia
rerum: 7 esse cās actionis 7 passionis: quam ipsa cor-
pora figurata. **D**einde cum dicit.

Amplius aut dīa in nā vtiq; facient 7
patientur approximatiā adinuicem.

Probat qd supposuerat: v; dīa fm nām esse rerum
p̄ncipia 7 cās actionis 7 passionis. nam illa sunt talia
q; agunt 7 patiunt approximata ad seinuicem: s; dīa i
nā facient 7 patiunt ad seinuicem. ḡ talia sunt ponē-
da p̄ncipia rerum contingentium. i. rerū mixtarū q; p̄tin-
git vt producant ex athomis 7 ponenda sunt talia esse
cās actionis 7 passionis. **D**einde cum d.

Amplius qdē qd est qd mouet. siq; de; 7
n. aliud passiuū est. si aut ipsum seipsum
vnūq̄q; autē diuisibile erit. secundum
aliud quidem mouens: secundum aliud
autem motum: aut scōm idēz contraria
existunt. **E**t non solum mā erit: sed
7 potentia vna numero.

Adducit tertiā rōnem p̄ positionem Democriti de
corporibus indiuisibilibus. ponebat. n. Democritus cor-
pora indiuisibilia esse p̄ncipia rerū: 7 tñ dicebat h̄mōi
corpora moueri 7 ferri in vacuo. s; tūc q̄rīf qd est qd mo-
uet. i. p qd mouet h̄mōi indiuisibile. siq; enim aliqd. i.
si mouet p aliud tunc est qd passiuū: 7 nō ē p̄mum cor-
pus. p̄ma enim corpora: q; sunt p̄ncipia rerū: nō mouebā-
tur ab alio p̄ncipio extrinseco. si aut ipsum indiuisibile
corpus mouetur s; seipsum: tunc vnūq̄q; tale corpus
diuisibile erit: q; fm aliud est mouens: 7 fm aliud mo-
tum. pbat enim in. 7. p̄hycorū q; oē qd mouet ex se est
diuisibile 7 in talia duo: quorū vnum est p se mouens 7
aliud p se motum: q; si nō esset fm aliud mouens 7 s; 3
aliud motum fm idēz existerent. 7 rias quo posito mā nō
solū esset vna potentia idēz fm potētiāz essentialē: s; 3
et esset vna potentia supple fm esse sub vtroq; 7 riorūz
postq; in eodē simul 7 rias ponuntur h̄ autem rō simpli-
citer pbat corpora q; ponunt rerū p̄ncipia non posse esse
indiuisibilia. **N**ōndū aut q; alia littera habet h̄ ecō-
uerso: v; q; mā non esset vna numero: sed et vna potē-
tia: qd ad eundem intellectum trahi d; vt dicat mate-
ria vna potentia. idēz mā vna fm dispositionem: q; tūc
aliquid est proprie in potentia ad aliud quando est ma-
teria p̄pinqua 7 disposita respectu illius vt es absolute
loquendo est in potentia ad statum: non terra vt pba-
tur. 9. metaphysice. d; ḡ textus alterius translationis
sic exponi q; si in eodem ponunt esse cōtraria materia
non solum erit eadem numero per essentialitatem: sed etiam
est earundem potentia. i. erit eadem vt est p̄pinqua 7
disposita: 7 vt accipitur fm esse qd falsum est.

Quicūq; quidem igitur p poroz
motionez inquit passiones p̄tin-
gere. s; siq; de; 7 plenīs poris sup-
flunt poris. si enim patitur aliquid ita ēē
7 si nō poros habens patietur eodē mō-
dū

do: sed ipsum continuum ens.

¶ Improbata opinio de actione z passione s3 corpa
diuisibilia q dicebat eē Democriti. In pte ista improbat
hēc pars in duas partes. qz primo improbatur talis opi
nio quātū ad agere z pati. 2.º quātū ad modū agendi
z patiēdi ibi. (Diuisibilibus aut oīno corpibus.) Pria
ps diuidit in tres: qz p improbat dicta opinio s3 q pū
agit in pūū. 2.º pū sensibile agit in sensus. 3.º improbat
vlr qstūm ad oēs actionē z passiōē. 2.º ibi. (Ampliº at
quomō ttingit.) 3.º ibi. (Ulr aut poros facere.) Ad eui
dentiam aut pme rōnis notandū Empedocle pōuisse
actionē z passiōē p poros: qz agens ingrediebatur p po
ros illos z replebat eos: quos replendo transmutabat
passum. P s aut arguens pbs ait: qz cūqz iquint cō
tingere passiōem p motionem poroz. i. p s qz agens
mouet z ingreditur poros: siquidem qz plenis poris sit
passio. supfluunt pori: qz si aliqd patiet si ponat ita esse
habendo poros: patit z eodem mō: z si non sic poros
hūt s3 sit ipsez ens pūū. ¶ Notandū aut qz ponen
tes passiōem fieri p poros ex quo ponebant poros re
pleri ex ipso actio non plus faciebant ibi porz nisi: qz
p eos ponebatur agens iuxta passum. Cum ergo pos
sit esse actium iuxta passiuū poris non existentibus
supfluunt pori. ¶ Deinde cūz dicit.

E Amplius aut quomodo pertingit de inspicere et videre ut dicunt. neque enim secundum tactum pertingit transire per transparentia neque per poros si plenus unusquisque. Quid enim differt non poros habere. omne enim si erit plenum. sed et si vacua quidem hec. necesse autem corpora in eis habere: idem pertingit rursum.

Improbat specialit̃ hanc rōnem. put sensibile agit in sensum. ⁊ duo facit. qz primo p̃mittit rōnem. 2.º remouet quādaꝫ cauillationē ibi. Si aut̃ talia. Dicit ḡ quomō p̃tingit accidere de inspicere. i. de videre. q̃si dicat. quomodo fit visio: si est ita vt dicunt. ponebāt enim sic loquentes transparentia plena poris: vt p̃ tales poros fieret visio: vt radij visuales transirent p̃ illos: ⁊ tangerēt rem visam: vel p̃m ipsa visibilia transirent p̃ eos ⁊ fieret qdam p̃tactus rei visibilis ⁊ visus. sed tunc q̃retur hmoi poris: aut sunt pleni aut vacui. si sunt pleni nō poterit vere transire radius vel res visibilis: vt fiat contactus rei vise ad visum. iō ait q̃ sensus tactus nō p̃tingit transire transparentia neqz p̃ poros. i. pp̃ poros si ponūtur pori pleni: qz si oē. i. totum erit plenum. sed si ponūtur pori vacui necesse est coꝝpā h̃re in eis: tunc idem cōtinget rursum: vꝫ q̃ non erit ibi transitus. ⁊ p̃ p̃ns: non erit ibi visio. **D**einde cum dicit.

T Si aut talia scdm magnitudinē suam
sūt vt nō suscipiāt corpus aliqd: ridicu/
lū parū qdē existimare vacuū: magnū
āt nō eē vacuū: q̄lecūq; aut vacuū aliqd
existimare dicere nisi regionem corpis.
Quapropter manifestū qm oī corp̄: sci
licet scdm tumorē simile erit vacuū.

¶ Remouet quādam cauillationē. diceret forte aliquis q̄
magni pori replētur corpore nō parui. ̄ hoc arguens:
ait: q̄ si ponantur vacua talia. i. ita parua fm magnitu
dinem: vt non suscipiant corpus aliq̄. ridiculū est par-

num existimare vacuū z nō susceptiū corpis. imo rīdī-
culum est q̄lecunq; aliqd vacuū existimare dicere esse
simplr. vacuū. n. nō debemus dicere esse aliqd nisi re-
gionē corpis: iō lz possit esse vacuū ab b corpore: vel ab
illo. non tñ potest esse vacuū simplr ab omni corpe: z
q; in omni tali vacuo z in omni tali regione ē aliqd cor-
pus: manifestū est: qm̄ oi corpī s; tumorē. i. fm̄ magni-
tudine ē assignare eq̄le vacuū. i. equalem locū z equa-
lem regionem. ¶ Nōndum autē q; sicut mā absoluitur
ab hac forma vel ab illa: nunq; tñ absoluit a forma sim-
plr: ita locus absoluit ab b corpore: vel ab illo: nunq; tñ
absoluit a corpe simplr. q̄ ē dare vacuū fm̄ qd. z hmoī
vacuū nihil est aliud nisi forma: siue locus p̄uatus vno
corpore: z plenus alio: z iō cuilibz regioni z cuilibz va-
cuo ē adaptabile aliqd corpus. ¶ Notādū ē q; p b rō-
p̄us assignata melius apparet. nam si visio sit p̄ pozos
vt transeat inde visus vel res visa si illi pozī ponuntur
pleni impediēt visio. si āt ponunt vacuū: q; non p̄nt po-
nī vacuū simplr: sed o; eos ponere plenos aliquo corpe
q; erant in eis corpora aliqua. rursus p̄tinget idem:
q; impediēt actus videndi. ¶ Deinde cum dicit.

TAlr aut poros facere supfluū. siqdem
 .n. nihil facit scdm tactum: neq p poros
 trāsiens facit. Si aut i tāgendo ⁊ poris
 nō entibus. hec aut patient: hec aut faci
 ent ad seinuicē hoc mō innatoꝝ.

Ondit q. vtr non est poros ponere. 7 duo facit: q. p. mo facit. qd dictum est. 2.º epilogat. 2.º ibi. **Q**m g ita. Di-
cit g. q. vtr poros facere superfluum est. siquidem nihil
facit. i. nihil agit fm ptactum: neque transiens p poros
alqd faciens: cum pori non faciant nisi vt agens attingat
passum. si autem in tangendo vtr est actio poris nō
entibus: q. sine eis potest esse contactus: h patient: h fa-
cient adinuicē mō innatorum. i. mō quo apta sunt nata
agere 7 pati. **D**einde cum dicit.

Cum igitur dicere poteros ut quidam existi-
mant aut mendacium aut inane est ma-
nifestum ex his.

Epilogat dicens. q. manifestus est ex his q. dicta sunt
q. dicere ita esse potius: vt qdaz existimant. aut est men-
dadium: qd est falsum: aut inane. s. supfluum: q. sine eis
pōt saluari actio ⁊ passio. **D**einde cum dicit.

E diuisibilibus at oīo corpibus entibus
 potius facere ridiculū ē. scōm id enim q
 diuisibilia sunt pnt separari.

Conprobatur pōne porozz q̄tum ad modū agendi ⁊ pa-
nendi. diceret forte aliquis q̄ nō esset neciūm poros po-
nere pp actionē ipsam: s3 pp modū agendi vt facilius
fiat actio. nam actiūm ingredit̃ passūm: jō est modici
agentis iuxta modicum passiui propter qđ facilius fit
actio ⁊ passio: ideo ait: q̄ corporibz entibz oīno diui-
sibilibz ridiculum est poros facere. s̄m id enim q̄ vi-
uifibilia sūt separari p̄nt: ⁊ poterit supple esse modici
vniū iuxta modici alterius absq̄ positioe porozz: sic
apparet i mixtione humidozz. omnino ergo superfluit
poros ponere vt dicebatur.

No autē mō existit generare in
entibus ⁊ facere ⁊ pati dicam⁹.

In parte ista determinat phs de agere 2 pati secundum opinionem propriam, 7 duo facit: quia pmo ptnuat se ad dicenda, scdo exequit de intento

intento ibi. (Accipientes pun^m.) Dicit g. q. qñ existit
gñare. i. fieri i entibus facere ⁊ pati. dicamus supple bz
opinione ppriam: ex quo diximus qñ fit actio ⁊ passio
scdm opinionem alioz. ¶ Deinde cum dicit.

E Accipientes principium dictū multoti-
ens. Si enim est hoc potestate hoc aut
actu tale innatum est.

Ex qđ de intento: 7 duo facit: qđ pmo inuestigat con-
ditiones agentis 7 patientis. 2° ex huius cōditionibus
venaf defectum antiquoz ponentū poros pp actionē
7 passionē ibi. (Tunc qđez existimare pati.) Circa p^m
duo facit: qđ pmo inuestigat pditiones agentis 7 patiē-
tis ex pte ipsius actiui 7 passiui. 2° ex pte modi agendi
7 patiendi ibi. (Magis aut 7 minus.) Circa p^mū duo
facit: p^m qđ duas tales pditiones inuestigat. 2^a ibi. (Nō
nū qđē pati: tum aut nō.) Dicit qđ qđ vna pditio actiui 7
passiui sumi d3 accipiendo illud p^m qđ est dictum mul-
titiens: v3 qđ si b. s. passum tale potestate. i. est in poten-
tia: b. aut. i. s. agens est in actu tale est innatū agere 7 pa-
ti. est qđ b. conditio qđ tale d3 esse patiens in potentia qđ
le est agens in actu. ¶ Deinde. cum dicit.

¶ Non tū qdem patitur aūt nō pati.
S; omnino secundum quantū est tale.

Ponit scđam cōditionē q̄ patiens d̄ esse passibile
fm̄ q̄libet fui: nō tum pati. i. fm̄ vnam partem est pas-
sibile: tū aut̄ nō pati. i. nō patif. sed oīo fm̄ quācūq; pte
d̄ esse tale. ¶ Deinde cum dicit.

E Magis aut̃ ⁊ minus. sc̃dm q̃ tale ma-
gis est ⁊ minus. ⁊ hac vtiq; poros aliqs
dicet ⁊ magis inesse vt in metallicis: ex-
tendunt se passiue non continue.

Assignat additiones agentis et patientis secundum modum
agendi et patiendi: tria facit: secundum quod tres tales additiones
assignat. 2^a ibi. (Continuu igitur.) 3^a ibi. (Similiter autem.)
Dicit ergo quod patiens dicitur pati magis et minus secundum quod est ma-
gis et minus tale. I. magis et minus dispositus. et addi-
tione potest ex his verificari positio de poris dicens. quod hac in-
tentione dicitur aliquis magis congrue inesse poros: ut di-
camus poros nihil aliud esse quam partes magis passivas:
ut apparet in metallis. I. in nucleis ubi fodiantur metalla
non extendunt se bene continue passivae: et si tales bene et
tales partes magis passivas vellemus appellare po-
ros contingit poros esse. **D**einde cum dicit.

Continuum igitur vnumquodque et vniuersum
ens impassibile.

Assignat 2^{am} additionē q^d passum si sit primum et vnu quodq^{ue} et p^{er} oēm modū qd nō sit scindibile: nec suscipi et negrinas impressiōes ē impassibile ens. ¶ Deide cū d.

T Similr aut̃ ⁊ nō appropinquātia. nec
sibiꝑhis: neq; alijs que facere innata sūt
⁊ pati. dico aut̃. verbi gratia. non solum
tangens calefacit ignis. Sed ⁊ si longe
sit. aerem q̄dez ignis: aer aut̃ corpus ca
lefacit innatus facere ⁊ pati.

Ponit tertiā additionē q̄ nō appropinquantia neq̄
bi ipsis neq̄ alijs q̄ sunt apta nata facere ⁊ pati. i. quā
do agens nō appropinquat passio: nec per seipsū: neq̄
p̄ mediū non fit passio ⁊ exponit qd̄ est appropinq̄
re alijs: ⁊ p̄ mediū dicens. verbi gratia. non solū igni

tangens calefacit aliqd corpus: s; z si longe sit pōt ipz calefacere: vt si ignis calefacit aerem: aer aut calefacit corpus remotū ab igne: tūc aer est inatus facere z pati. ¶ Nōndū aut has esse tres cōditiones ex modo z ordine agendi z patiendi. qz vt passus ordinat ad agēs dz esse aliquo modo dispositus: z debet esse aliquo mō scindibile: z dz esse iproximatus: vel per seipsus, vel per medium. ¶ Deinde cum dicit.

Tum qdē existimare pati. tū aut nō: d
terminātes q in pncipio hoc dicendū. si
qdē. n. nō vbiq diuisibilis magnitudo. s3
est corpus i diuisibile aut latitudo nō vti
q3 erit vbiq3 passibile: s3 neq3 ptiū nllū.

¶ Ex additionibus assignatis inuestigat defectū antiquo-
rū. 7 duo facit: qz p̄ ostendit quō passum patit f̄m q̄libet
sui. 2.º assignat antiquoꝝ defectū. 2.º ibi. (Si autē h̄ men-
daciū.) Dicit ḡ qz existimare corpus tū pati tū autē nō.
non pati f̄m q̄libet sui vt determinemus 7 declēmus
istud cōm̄ resumendū ut qd̄ i p̄ncipio tetigitur. dictū
enī fuit in p̄n. cū soluebat dubitatio Democriti 7 ostēde-
bat quō latebat paralogizans qz magnitudo est diuisi-
bilis in semper diuisibilia. si ḡ nō esset vtiqz magnitudo
diuisibilis in semp̄ diuisibilia: sed supple relictū ex di-
uisione esset corpus indiuisibile: aut latitudo nō vtiqz erit
corpus passibile esse quālibet sui p̄ez: qz ps indiuisibi-
lis non potest esse susceptibilis passionis: sed neqz con-
tinuū nullū esset corpus: supple si staret diuisio ad indi-
uisibilia. est ergo hec ratio: qz corpus patit f̄m oē sui: qz
est diuisibile f̄m p̄tes omnifariā diuisibiles. lz ergo in-
diuisibile nō fit susceptiuū passionis: qz nulla pars cor-
poris est indiuisibile f̄m omne sui. est passibile corpus
¶ Deinde cum dicit.

Si aut hoc mendacium ⁊ oē corpus
diuisibile nihil differt dīe diuidi. aut tan
gere aut vtiq; diuisibile esse. si. n. segrega
ri pōt scōz tactus: vt aiunt qdam: ⁊ si nō
duz est diuisus possibile erit diuisus: pos
sibile enim diuisum esse.

CAssignat ex h defectum antiquoz. **C**Ad evidentia
cuius est notandū antiquos phos ponētes pozos in h
defecisse: qz credebant oportere corpus actu diuidi: vt
fieret actio z passio: qđ nō est vez. sufficit. n. corpus esse
diuisibile vt h fiat. pōt. n. aer successiue p pytes calefier
abiqz eo q vna ps diuidat actu ab alia pte. duo g facit
in assignando h mōi defectum: qz pmo dicit q non opz
ponere passum esse actualiter diuisus ad h q patiat. 2.
assignat incōuenientia q sequunt h ponentes ibi. (Utr
aut h gñari.) Dicit g q si h est mendacius q corpus sit
diuisibile in indiuisibilia, sed est diuisibile omne. i. fm
oēm partem nihil differt dicere corpus diuidi in actu:
aut agens tangere corpus actu diuisum: aut esse diui
bile: qz pōt fieri passio abiqz hoc q diuidat in actu. naz
si corpus potest segregari fm tactus: vt quidam aiunt:
z si nondum est diuisum actu possibile esset diuisum eē
secundum tactum. Enim pro qz: qz est possibile esse di
uisum supple fm quātitatē. **C**Nōndū aut q diuidi h
tactum est diuidi scōm actionē agentis. tūc eni aer diui
dit fm tactum ignis: qñ prius tangit z calefit ab igne
scōm vnam partem g fm aliam. Est ergo intentio ph
q ad hoc q passum diuidat per tactum agentis nō o
q sit actu diuisum fm quantitatem: sed sufficit q sit po
tentia diuisibile. **C**Deinde cum dicit.

¶ Antez generari hoc modo scissis corpibus est inconueniens. destruit eni hic sermo alterationem.

¶ Assignat inconuenientia q sequunt ponetes q vt fiat passio nece est corpus actu diuidi fm qitates 7 discotinuari. 7 duo facit fm q ad duo icouenientia adducit. p enim ostendit q b po destruit alteratione. 2o q destruit augmentu ibi. (Amplius aut neq augmentationem.) Circa pmtu duo facit. q p mittit qd intendit. 2o manifestat qd dixerat ibi. (Videmus enim ides.) Dicit g q dicere vlr. i. absolute 7 simplr gñari b mo actionem 7 passionem scissis corpibus ita q non possit fieri passio nisi corpa actu scindant. hic sermo est inconueniens: q destruit alterationem. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Videmus. n. idē corpus ptinunz ens qñqz qdē humidum qñqz autem coagulatu: nō autē diuisione 7 cōpositiōe hoc patiens. neqz pueriōe 7 tactu: sic ait De moeritus. neqz. n. transductū neqz transpositū scdm naturam neqz transmissum coagulatu ex hūido generatū.

¶ Manifestat qd dixerat. 7 duo facit fm q duplr manifestat. 2o ibi. (Neqz aut nūc insunt.) Dicit g q p dicta po repugnat apparenti alterationi. videmus. n. idē corpus ptinuum ens non scissum qñqz qdē hūidum qñqz coagulatu. 7 b nō est patiens nec diuisione: nec cōpositiōe: vt q athomi diuidant vel cōponant adinuicē: nec pueriōe: vt q posteriores fiant asriores: vel econuerfo: vt dicebat Democritus. g corpus qd nō est transductū. i. extensum: vel transpositū q ps antior fiat posterior: nec ē transmissū q ps supior fiat inferior. i. nullā scissuram. nullā diuisione est passum in ptibus: 7 tñ ex hūido gñatu 7 factum est coagulatu. pōt g ēē alteratio absqz actuali diuisione. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Neqz at nūc insunt dura 7 coagulata idiuisibilia tumoribus sed similiter omne nunc humidum: quandoqz autem durum 7 coagulatum est.

¶ Manifestat b alio mō. dicens q facta tali alteratione corpi sic coagulato. nunc de nouo non insunt corpa dura 7 coagulata 7 idiuisibilia tumoribus. i. fm magnitudine: sñ sñr oē. i. totuz non habendo alias pres: vlr ples vt diuisum. qñqz quidem est humidū: qñqz autem est durum 7 coagulatu. **¶** Notandum aut q pbs ait humidū fieri coagulatu absqz eo q insint ei corpa dura 7 coagulata. Ad remouendum opinionem Democriti q cum poneret actionem 7 passionem fieri p corpa idiuisibilia: voluit humidum non fieri coagulatu: nisi aliq corpa idiuisibilia dura 7 coagulata subingrederent illud hūidū. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Amplius aut neqz augmētationē possibile esse 7 diminutionē. nō. n. quodcūqz erit factū maius siqdē. sed erit appositio 7 nō ēē trāsmutās aut mixto alio aut secundum se transmutante.

¶ Ostendit hanc pōnē destruere augmētū. ponebat. n. antiq alimentū ingredi poros aliti: 7 sic augmentare ipz sñ b esset nunqz cresceret ipsum alitum: sñ solum porz

eius essent repleti: sic cresceret murus in altū si forami na eius obturarent. iō ait q fm hāc pōnē non est possibile esse augmentationē 7 diminutionē: qz b posito qd cūqz. i. qlibet ps aucti non esset factum qd maius: sñ solum erit appositio ad illos poros. imo fm hanc pōnē nō ponit augmētū: eo q alimentū conuertat in membrū. iō b posito cibus non erit transmutans 7 alterans mēbrum: 7 mēbruz nō erit aliqd aliud mixtu pp ipsuz cibū: qz cibus nō admiscebit mēbrū: nec ingrediet ipsū pprie: sed solū subintrabit vacuitates eius: 7 mēbrum nō erit fm se transmutans ipm alimentū: q oia regit tur ad augmentationem. **¶** Ultimo cum dicit.

¶ Quid igr est gñare 7 facere 7 generari 7 pati adinuicē: 7 quomodo ptingit 7 quō ingunt qdā non: contingit autem: determinatum sit hoc modo.

¶ Epilogat dicens. q qd est gñare 7 facere: 7 gñari 7 pati adinuicē: 7 quomō ingunt 7 loquuti sunt antiq determinatū sit b mō 7 ē.

¶ Eliquū aut videndū ē mixtionē secundum eundem modum methodi. hoc enim erat tertium propositorum a principio.

¶ Postqz pbs determinauit de tactu 7 actiōe 7 passione hic. tertio determinat de mixtiōe: 7 duo facit: q p cōtinuat dicta dicendis. scdo exeq de pposito ibi. (Scrutandū aut qd est.) Dicit g q reliquū vidēdū est de mixtionē scdm eundē modum methodi. i. secundū eundē modū artis supius assignate. b enim. s. mixtio fuit tertii ppositoz a pncipio. Executis g duobus: vt d actiōe 7 tactu secūdu illū methodū: restat exeq de mixtionē. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Scrutandū aut ē qd mixtio: 7 qd miscibile: 7 qb existit entia: 7 quō. ampli at vtrū ē mixtio: an hoc mēdaciū.

¶ Exeq de intento. 7 duo facit: q p enumerat q sunt dicenda de mixtionē. scdo exeq de illis ibi. (Impossibile est enim.) Dicit g q scrutandū est qd est mixtio: 7 qd est miscibile: 7 quibus est entia. i. qualibus entibus existit mixtio: 7 quomō fiat mixtio: aut est mēdaciū mixtionem esse. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Impossibile ē. n. alterz altero misceri quēadmodū dicunt quidam: entibus q dez adhuc mixtis 7 nō alteratis: nō magis nūc mixta esse qz prius inquirunt: sñ consimiliter se habere.

¶ Incipit inquirere de pdictis. **¶** Ad cuius euidentiā notādū q cūz quinqz sunt pposita inter ea: tñ duo sunt ex quoz declaratione dependet veritas alioz. nā si sci remus an sit mixtio: 7 quō fiat mixtio: sciremus qd est mixtio: 7 q sūt miscibilia: 7 qbus. i. qlibus entibus existat mixtio siue q entia sunt miscibilia. duo g facit: quia pmo inquiri an sit mixtio. scdo quomō fiat mixtio ibi. (Continuam aut his qōnem.) Prima ps diuiditur in duas: qz pmo obicit mixtionē non esse. secundo hmoi obiectionem soluit ibi. (Hic quidē vlr sermo.) Miscibilia aut tripliciter se habere pnt: qz vel ambo manēt vel ambo sunt corrupta: vel alterū est corruptū: 7 alterum manet. tria ergo facit: qz pmo ostendit mixtionē nō ēē: si ambo miscibilia manēt. secūdo ostendit nō esse mixtionem

tionem si alterum corrūpatur. tertio ostendit b non ēē si ambo sint corrupta. scdo ibi. (Altero aut corrupto.) terna ibi. (Eodē autem mō.) Dicit g q quēadmodū qdam dicunt impossibile est alterum alteri misceri: quia mixtio adhuc entibus. idest pmanentibus: 7 nō alteratis non magis inquirunt nunc mixta esse qz pns. sñ contingit hmoi miscibilia consilr se hñe nunc 7 pns. si g pns non erat mixtio: nec nūc. non g est mixtio si ambo miscibilia maneant. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Altero aut corrupto: nō mixta esse. sñ hoc qdez esse hoc aut nō esse. mixtionē autem similiter habentium esse.

¶ Ostendit mixtionē nō ēē si alterum corrūpat. d. q altero corrupto non ptingit mixta esse. sed b. s. manens cōtingit esse: b aut: sñ corruptuz non esse: 7 qz mixtio est sñr se habentū: cū b posito mixta si se habeant sñr: sñ vnum sit corruptum 7 aliud manens non erit ibi mixtio. **¶** Nōndū aut q mixta debent se hñe similiter: 7 non sñr debent se hñe. similr vt sunt in mixto: qz nullū eozū d3 esse in actu: sed quodlibet in potentia: sñ an mixtionem: 7 post non debent se habere similiter: quia ante mixtionē debent esse in actu. cūz vero sunt in mixto debent esse in potentia. pma ergo ratio ostendebat mixtionem non esse manentibus miscibilibus: qz se habebunt similiter miscibilia ante mixtionem 7 post. Secunda vero ratio ostendit mixtionem nō esse altero miscibiliū corrupto: qz non se habent sñr vt sunt mixta: 7 sic soluitur controuersia q vlr esse in textu. cūz pmo probat mixtionem non esse: qz miscibilia se habent similr scdo vero ostenditur hoc non esse. qz non se hñt similr. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Eodēz mō 7 si ambobus pueniētibus corruptū est alterutrū mixtoz. nō. n. ēē mixta nullatenus entia.

¶ Ostendit mixtionē nō esse si ambo miscibilia sint corrupta dicens. eodē mō mixtionē non esse: sñz ambobus miscibilibus pueniētibus corruptū est alterū mixtoz. nā cū miscibilia sint corrupta: 7 sint nullatenus entia: mixta esse non poterunt. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Hic qdē vlr pmo qñre qd differt actu mixtio a gñatiōe 7 corruptiōe. 7 qd miscibile a gñabili 7 corruptibili. manifestū. n. q oportuit differre si ē mixtio qpropē his entibz manifestis qñta soluent vtiqz.

¶ Soluit ad obiectiones scās. 7 duo facit. qz pmo dat modum 7 viā ad soluēdū pdicta. scdo illā viā psequit ibi. (At vō neqz.) Dicit g q iste sermo vlr qñre qd. idest in quo differt mixtio a gñatione 7 corruptione: 7 qd differt miscibile a gñabili 7 corruptibili. nam manifestum est q si est mixtio: o3 eam differre a talibus transmutationibus. 7 subdit quō hec valent ad quesita. dicens. q manifestis his entibus: v3 quō differunt mixtio ab alijs qñta soluent. **¶** Deinde cū dicit.

¶ At vō neqz mām igni misceri dicimus neqz misceri cū exardet. neqz ipsam ipsis pticulis nec igni: sñ ignem qdem generari: hanc autem corrumpi.

¶ Proseq dictā viā. 7 duo facit: qz pmo sepat mixtionē ab hmoi transmutationibus. scdo ex hoc soluit obiectiones. secunda ibi. (Quoniam autem sunt hec.) Nō

tandum autem q mixtio nō solum est alia a gñatione: sed etiaz ab augmento: 7 alteratione. ad gñationē aut cōcurrunt materia 7 forma. ad augmentū vero nutrimentū 7 nutritū ad alterationē qdē subiectū 7 accēs. qz mā nō misceat forme nec cibus corpozi: nec figura cere: mixtu nec est gñatio: nec augmentum: nec alteratio. tria g facit: qz pmo separat mixtionē a generatione: secūdo ab augmento. tertio separat eam ab alteratione. secūda ibi. (Secundū aut modū.) Tertia ibi. (Neqz si gura.) Dicit g q māz nō dicimus misceri igni: nec ignē dicimus cōmisceri cōbustibili cū exardet ipsum: ita q cōbustibile: qd est qñ mā ignis: nec misceat ipsi igni secundum se totū: nec ēt ipsi pticulis ignis: sñ ignē. siquidem ex tali combustionē dicimus gñari hanc aut māz scilicet cōbustibile dicimus corrūpi pp qd differt mixtio a gñatione. **¶** Deinde cū dicit.

¶ Secundum autem modum eundem neque corpozi cibum.

¶ Separat mixtionē ab augmento. d. q scdm eundem modū differt supple mixtio ab augmēto: qz cibū nō dicimus cōmisceri corpi cibato: qz tale corpus manet: cibus aut corrūpit. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Neqz figurā cere mixtā neqz figure tumorez neqz corpus 7 albus: neqz totalr passionē 7 habitus posse esse mixta rebus. saluata enim videntur.

¶ Separat mixtionē ab alteratione. ad alterationē eni pcurrunt accidens 7 subm. ostendere g mixtionē ab alteratione differre est ostendere accēs 7 subm non esse miscibilia. tria autem facit. nam pmo ostendit accēs non misceri subo. scdo ostendit q accēs non misceat accidenti. tertio ex his q dixerat increpat opinionē quorundam philosopho phantium. scdo ibi. (Sed tamē nec album.) Tertia ibi. (Sñ hoc dicunt.) Dicit g q non dicimus figuram cere mixtam nec figure tumorem. idest quantitatem cere. q si dicat. q figura 7 cera non sunt miscibilia quātuz ad artificialia: nec corpus 7 album misceri pnt: qñtū ad nālia. 7 totaliter: idest vlr passioēs 7 habitus: siue sint nāles. vt albedo corpozi: siue artificiales: vt figura cere nō conuenit esse mixta rebus: idest substantijs suis. 7 ē rō qz talia saluata esse vident. nam passio manet passio 7 subm manet subm miscibilia aut non manent actu in mixto. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Sed tñ neqz albū 7 disciplinā ptingit misceri: neqz aliō nō sepabiliū aliquod.

¶ Ostendit passiones nō esse miscibiles adinuicē. d. q si nō puenit sñ misceri disciplinā 7 albū: nec aliqd aliō de nūero nō sepabiliū: qñ dicat. miscibilia pnt hñe p se esse: 7 sunt sepabilia. accētia non sunt hmoi: iō misceri non pnt. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Sed de hoc dicunt qdem non bñ oia qñqz sñ esse dicunt 7 mixta esse. non eniz omne omni miscibile. sed oportet existere sepabile vtrūqz mixtozū. passionuz autem nulla separabilis.

¶ Increpat ex b opinionē quorundam antiquoz. d. q non bene dicunt quidam oia aliquādo simul fuisse mixta. non enim omne omni est miscibile: sed op3 existere sepabile vtrūqz mixtozū. passionum autem nulla est separabilis. **¶** Notandū aut q videt fuisse opinio Anaxagore omnia fuisse mixta: vt p3 ex primo phys. **¶** D D 7

corum. **¶** Deinde cum dicit.
¶ Qm̄ autem sunt hec qdem pō hec aut
 actu entium. cōtingit mixta esse q̄liter z
 nō esse actu qdem ente aliquo gñato ex
 ipsis. potentia aut̄ adhuc utroq; qd̄ erāt
 aīquā miscerentur z non partita. hic au
 tem sermo quesuit prius.

¶ Ex oīa mixtionis ad alia soluit obiectiones factas.
 nam dicte obiectiones q̄runt q̄m̄ miscibilia maneāt z
 sint in mixto: h̄ aut̄ non manent vt̄ penitus corrupto: cū
 mixtio differat a gñatione z corruptio: nec manent vt̄
 saluata: cū differat mixtio ab alteratione: q̄ non manēt
 miscibilia saluata vt̄ manent albedo z corpus. cum ḡ
 querit̄ nūz est mixtio: aut̄ nūz manent ambo miscibilia
 aut̄ neutra: aut̄ alterum dici d̄z q̄ ambo manent pō z
 vtrū: neutrum aut̄ez manet actu z scōm esse. Duo ḡ fa
 ciūt p̄b̄: q̄ p̄mo ostendit quomodo miscibilia manent:
 z quomodo nō manent. scōo quod dixerat manifestat
 ibi. (Videntur enim que miscentur.) Dicit ergo q̄ en
 tium hec quidem sunt potentia hec autem actu. mixta
 vt̄ sunt in mixto conuenit qualiter esse: quia sunt poten
 tia: conuenit autem qualiter non esse: quia non sunt ac
 tu. nam actu aliquid est generatum ex ipsis. mixtum er
 go est in actu quod generatur ex miscibilibus: non au
 tem ipsa miscibilia sunt: sed potentia: quia ad hoc vtrū
 que miscibilium sunt potentia vt̄ redeant ad nām suāz:
 z non sint que erant antequā miscerentur: z cūz erant
 partita: idest diuisa z addit q̄ hic sermo quesuit p̄us.
 idest fuit primo quesitus. obiectiones enim prius facte
 solum h̄ q̄rebant. sc̄o quomodo miscibilia sunt in mixto.

¶ Deinde cum dicit.
¶ Videntur enim q̄ miscentur p̄us ex sepa
 ratis puenientia z possibilia separi rur
 sus. neq; manent igr̄ actu vt̄ corpus z al
 bū neq; corumpunt. neq; alterum neq;
 ambo. saluat̄ enim v̄tus eorum: iō hec q̄
 dem relinquuntur.

¶ Manifestat qd̄ dixerat: videlicet q̄ miscibilia nō ma
 nent actu: sed potentia dicens. q̄ que miscentur ex p̄us
 separatis fuit conuenientia: z possibilia sunt separari
 rursum igitur miscibilia non manent actu vt̄ corpus z
 album: q̄ tunc ex eis non fieret aliqd̄ vnum: nec corru
 pitur supple omnino: neq; alterum neq; ambo. manēt
 enim virtute z potentia. saluatur enim virtus eorum: z
 quia de his: videlz vtrū sit dare mixtionem sufficienter
 dictum est: ideo hec relinquuntur.

¶ Continuum aut̄ his questionē di
 cenduz vtrū ne mixtio ad sensuz
 est: vt̄ q̄n̄ ita in parua diuiduntur
 que miscentur z ponuntur adinuicē hoc
 modo vt̄ non manifestum sit sensui vnuz
 quodq; tunc mixta sunt.

¶ Postquā p̄b̄ venatus ē vtrum sit possibilis mixtio.
 In parte ista venatur quomodo contingat mixtionem
 fieri. z duo facit: q̄ primo ponit opinionē aliorum. se
 cundo opinionem propriam ibi. (Sunt vtiq; vt̄ dixi
 mus.) Circa primum duo facit. quia primo ponit alio
 rum opiniones. secundo eas improbat ibi. (Quoniam
 autem non est.) Ad euidētiā autem dicendorum no

tandum oēs antiquos in hoc defecisse: q̄ non ponebāt
 mixtiones fieri per mutuā transmutationē. ita q̄ ex mi
 scibilibus resultaret natura vna cōmunis z media. sed
 ponebant mixtionē fieri eo q̄ minimū vnus ponebat
 iuxta minimū alterius. s̄z minimū tripl̄ sumi pōt: v̄z secū
 dum subm̄ secundum formam: z secundum quantita
 tem. Prima ḡ pars diuidit̄ in tres partes: q̄ primo po
 nit opinionem ponentiū mixtionē quātū ad mima scōz
 subm̄. scōo q̄tum ad mima scōm formam. tertio q̄tum
 ad mima scōm q̄tatem. scōa ibi. (Aut non sunt.) Ter
 tia ibi. (Si aut̄ est oē.) Cōtinuet̄ sic. ostensum est: an sit
 mixtio. Sed dicēdū est vlt̄erius continuas q̄nē his q̄
 dicta sunt. v̄z quomō mixtio est: vtrū ne ē mixtio ad sen
 suz vt̄ dicamus q̄ tunc miscibilia mixta sunt q̄n̄ miscen
 tur in ita parua q̄ diuiduntur z ponunt̄ hoc mō adinu
 cem vt̄ vnumq; miscibilium non sit manifestum sen
 sui: ita q̄ sit mixtio quantum ad minima scōm sensum.

¶ Deinde cum dicit.
¶ Aut nō sunt sed vt̄ quecūq; secus quā
 unq; sit part̄ iculam mixtorum dicitur
 illo modo. verbī gratia. ordeum mixtuz
 frumento quando quodcūq; secus qd̄
 cunque ponetur.

¶ Ponit scōaz opionē q̄ ponebat mixtionē q̄tū ad mi
 nima scōm formā. d. aut̄ non sunt supple mixta quantū
 ad minima scōm sensum. s̄z cum q̄cūq; pticula supple
 scōm formā sit secus quācūq; pticula: mixtorū illo mō
 d̄ mixtio vbi gratia. ordeum est mixtū frumento q̄tūq;
 granū ordeū ponetur secus qd̄cūq; granum frumenti.

¶ Notandū aut̄ q̄ vnū granum ordeū vel frumenti nō
 est minimum scōm sensum: q̄ possumus sentire minus
 vno tali grano: nec est minimū scōm quātū: q̄ qd̄z
 tale granū quātū est diuisibile in sp̄ diuisibilia si est
 minimum scōm formā: q̄ diuiso vno grano frumenti
 non vlt̄erius v̄r̄ ibi referuari talis species: ideo de mini
 mo secundum formam videtur hanc opinionem intelli
 gendam esse. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Si autem est omne corpus diuisibile
 si est corpus corpozi miscibile homiome
 res quamcūq; vtiq; opz partem fieri
 secus quamcūq;.

¶ Ponit tertiā opinionē q̄ dicit: q̄ si corpus est diuisibi
 le oē idest totat̄: z corpus est miscibile corpi homiome
 res: idest scōm vnam z eandē rōnem in toto z in p̄ti
 bus: oīz qd̄cūq; idest partē quācūq; minimam scōz
 q̄tatem fieri secus quācūq; p̄tem: ita vt̄ sit mixtio tota
 liter: z scōm mimam q̄tatem. **¶** Deinde cū. d.

¶ Quoniam autem non est in minima di
 uidi. Neque compositio idem z mixtio
 sed aliud. manifestum q̄ neque secundū
 parua saluata oportet que miscentur di
 cere mixta esse. cōpositio enim erit z nō
 p̄axis neq; mixtio.

¶ Improbatur p̄dictas opiniones: z tria facit: q̄ p̄mo im
 probat scōam. scōo improbat primam. tertio improbat
 tertiam. secunda ibi. (Si autem secundum parua.) ter
 tia ibi. (Neq; diuisioe.) P̄ia ps diuidit̄ i duas scōz q̄
 dupl̄ improbat. secunda ibi. (Neq; habebit.) Dicit er
 go quoniam autem non est diuidi in minima supple se
 cunduz formam vt̄ compositio talium sit mixtio: quia
 neq; idē

neq; idē est compositio z mixtio: sed aliud q̄ pro q̄
 neq; q̄ miscent̄ f̄z parua saluata. i. fm̄ minima in q̄bus
 saluatur forma z species. talia. n. non p̄tingit dicere ef
 se mixta: erit. n. ibi compositio z non p̄axis. i. opera
 tio z transmutatio: z p̄ p̄is mixtio. est ergo vis rōnis:
 q̄ q̄tum ad minima f̄z formam nō est mixtio: q̄ talia
 manent intransmutata scōm suam speciem z saluata.

¶ Deinde cum dicit.
¶ Neq; habebit eadē rōnē cū toto ps.
 dicimus aut̄ oportere si mixtū est aliqd̄.
 mixtū homiomerēs esse. vt̄ quēadmo
 dū aque pars aqua ita z temperati.

¶ Ponit scōaz rōnē. nā si sic esset mixtio: pars non ha
 beret eandē rōnē cū toto: q̄ non quelibet pars. mixti
 esset mixta. dicimus tamen h̄ oportere si mixtus est ali
 ud. oportet enī mixtū esse homiomerēs. i. eiusdem ra
 tionis in toto z in partibus: vt̄ quēadmodū q̄libet ps
 aque est aq̄: ita z quelibet pars tēperati. i. mixti d̄z esse
 mixta. non ergo est mixtio quātū ad minima secun
 dum formam: q̄ ibi esset signare partem non mixta.

¶ Deinde cum dicit.
¶ Si at̄ f̄z parua cōpositio esset mixtio
 z nihil p̄tingeret horz: sed solū q̄ mixta
 ad sensum z idem huic quidem mixtus
 si non videt quis acute: lynceo autē nō
 mixtum videbitur.

¶ Improbatur opinionē p̄mā ponentē mixtionē quantū
 ad minima fm̄ sensum dicens: q̄ si fiat mixtio. i. parua
 quantū ad sensum: mixtio esset idem q̄ compositio: z
 hoc posito nihil p̄tingeret horz que reguntur ad mix
 tionē: s̄z solū diceremus q̄ mixta essent ad sensum. In
 mixtione. n. reguntur q̄ quelibet pars mixti sit mix
 ta: z q̄ miscibilia non maneant actu: manerent. n. mi
 scibilia: z nō q̄libet pars mixti mixta esset: sed si fieret
 mixtio ad sensum nihil horz eēt: z vlt̄erius est incōue
 niens hoc dicere: q̄ idē huic esset mixtum si non vide
 ret acute. lynceo autē qui acute videt: non videbit̄ mix
 tum: q̄ non latebit̄ visum eius: qd̄ potest latere visum
 alterius. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Neq; diuisione vt̄ quecūq; secus quā
 cūq; pars. ipossibile enī ita diuidi. aut
 igr̄ nō erit mixtio aut̄ dicendū est hoc
 quomodo p̄tingit fieri rursum.

¶ Improbatur opinionē de minimo f̄z q̄tate dicens: q̄
 neq; diuisione q̄tatiua supple contingit mixtionem
 fieri: vt̄ q̄cūq; pars sit secus quācūq; partē: nā impossi
 bile est ita diuidi corpus. i. in minima fm̄ q̄tates: aut̄
 igr̄ non erit mixtio: aut̄ dicendum est rursum f̄z opinio
 nem propriam. quō contingit fieri hoc. i. fieri mixtum.

¶ Deinde cum dicit.
¶ Sūt vtiq; vt̄ diximus entū: hec qd̄
 actiua: hec at̄ passiua ab his. hec igr̄ cō
 uertunt̄ quoz eadē nā est actiua z pas
 siua adinuicē. hec aut̄ faciūt impassibilia
 entia quoz non est eadem materia.

¶ Ostendit quō sit mixtio f̄z opinionē p̄p̄iā. z duo facit:
 q̄ primo premittit quedā necessaria ad propositū. scōo
 ostendit quomodo fiat mixtio: ibi. (Actiuorum aut̄ z pas
 siuoz.) Circa primum duo facit fm̄ q̄ duo talia p̄mittit.

secunda ibi. (Horum quidem igitur.) Dicit ergo: q̄ vt̄
 prius diximus qd̄a entū sunt actiua z passiua ab his
 idest ad seinuicem. qd̄az non. z addit q̄ conuertuntur.
 q̄ quoz est eadem materia sunt actiua z passiua adinu
 uicem z econuerso: z que faciunt z agūt impassibilia
 entia. non ergo est eadem materia z econuersio. **¶** De
 inde cum dicit.

¶ Hoz quidē igr̄ nō est mixtio. ideoq;
 neq; medicina facit sanitatem: neq; sani
 tas est mixta corporibus.

¶ Ponit preambulum dicens: q̄ hoz non habentium
 eandem materiam nō est mixtio. iō medicina idest ars
 medicine non facit sanitatē supple miscendo se ei: neq;
 sanitas est mixta corporibus. **¶** Notandum autem q̄
 ars medicine non communicat in materia cum sanita
 te: q̄ talis ars est in anima. sanitas vō in corpore. Rur
 sum sanitas non communicat in materia cum corpori
 bus: quia corpora habent materiam ex qua. sanitas ve
 ro z omnia accidentia nō h̄nt mām ex qua: sed in qua.

¶ Deinde cum dicit.
¶ Actiuoz aut̄ z passiuoz quecūq; sunt
 facile diuisibilia multa quidez paucis z
 magna paruis cōposita nō faciūt mix
 tionē: s̄z augmentationē dominātis: trā
 mutat̄ enim altez in dominans: iō gut
 ta vini mille millis amphozis aque non
 misceat̄. soluit̄ enim species z trāsmutat̄
 in omnem aquam.

¶ Postq̄ ostendit q̄ comunicātia in materia sunt adinu
 cem impassibilia z miscibilia. non comunicantia vero
 nec agunt passia: nec miscentur adinuicē. In parte ista
 ex his preambulis ostendit quomō fiat mixtio. z duo
 facit: quia primo ostendit quomodo non contingit fieri
 mixtionem. secundo vero quomodo contingit eas fie
 ri. secunda ibi. (Quando autem potētis.) Dicit ergo
 q̄ quecūq; de numero actiuorum z passiuorum adinu
 uicē comunicantia in materia sunt facile diuisibilia si
 in talibus multa misceant̄ paucis z magna paruis: si
 cōposita non faciunt mixtionem: sed augmentationē
 dominantis: vincunt enim magna z non miscentur cū
 paruis: sed augmentantur ex eis: trāsmutatur enīz al
 terum. idest paruum in dominans. i. magnus z multū:
 iō si gutta vini ponat̄ in mille millis amphozis aque
 non misceat̄: idest non est ibi mixtio. soluitur enīz spe
 cies vini z trāsmutatur. i. conuertitur in omnez: idest
 in totam aquam. **¶** Deinde cum dicit.

¶ Quādo aut̄ potētis adequant̄ equa
 liter tūc trāsmutat̄ vtrūq; in dominās
 ex sui ipsius natura: non generatur enīz
 alterum sed medium commune.

¶ Ostendit quō sit mixtio dicens: q̄ q̄n̄ miscibilia ade
 quant̄ equalit̄. i. aliquiditer potētis: tunc vtrūq; ex
 natura sui ipsius trāsmutatur in dominans. i. trāsmuta
 tur in naturam mediam que dominatur in mixtione:
 ideo addit q̄ non generat̄ ibi altez miscibilium: ita q̄
 vnū totaliter dominet̄ z conuertat̄ altez ad nāz suāz:
 sed generatur ibi medium cōmune. i. aliquid natura me
 dia in qua non actu z secundum esse: s̄z potentia z vir
 tute reseruat̄ vtrūq; miscibilium. Cum ergo queri
 tur quō sit mixtio debet dici q̄ sit miscibilium commu
 nicantium

Nōndū

T. cō.
88.

T. cō.
89.

T. cō.
89.